

LETO XXII. Štev. 238
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
UREJA UREDNIŠKI ODBOR
List izhaja vsak dan razen
petke - Cena 10 dinarjev

Ljudska

PRAVICA

• LJUDSKA PRAVICA
USTANOVljena 8. OKTOBRA
1934 - MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO IN IZHA-
JALA KOT DNEVNIK IN
FEDNIK OD OSVOBODITVE
DO 1. JULIA 1953 KOT DNEV-
NIK NATO PA KOT FEDNIK
- OD 1. JUNJA 1953 ZBRAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z "BORBO"

MAHMUD FAVZI V VARNOSTNEM SVETU OZN

Egipt predlaga pogajanja za mirno ureditev sueškega spora

Sepilov o osnovnih načelih mednarodnega sporazuma o Sueškem prekopu

New York, 8. okt. (Reuter). — Na današnji, drugi seji Varnostnega sveta OZN, ki obravnava sueško vprašanje, je prvi govoril egiptovski zunanji minister Mahmud Favzi. Takoj v začetku svojega govora je zavrnil angleško-francosko resolucijo o Sueškem prekopu. Favzi je predlagal ustanovitev organa, ki naj bi vodil pogajanja za mirno ureditev sueškega vprašanja. Rekel je, naj bi Varnostni svet določil smernice za delo tega organa in cilje, ki naj bi jih dosegel. Ti cilji naj bi bili predvsem ureditev sistema sodelovanja med egiptovsko upravo Sueškega prekopa in državami, ki ga uporabljajo, pri čemer bi morali upoštevati suverene pravice Egipta in koristi dežel, katerih ladje plujejo po Sueškem prekopu.

Naši diplomati pri predsedniku Titu

Beograd, 8. okt. (Tanjug). — Predsednik Tito je sprejel danes dopolne v Belem dvoru naša nova veleposlanika v Zahodni Nemčiji in Burmi Dušana Kvedra in Zdenka Stambuka ter veleposlanika v Izraelu Dragoja Džurica, ki bodo te dni odpotovali na nova službena mesta. Predsednik je sprejel tudi dosedanega veleposlanika v Burmi Krsto Bulajica.

Kanadski veleposlanik pri predsedniku republiko

Beograd, 8. okt. (Tanjug). — Predsednik republiko je sprejel danes popoldne dosedanega kanadskega veleposlanika Jamesa Macdonalda in ga zadržal na kosilu.

IZJAVA VELEPOSLANIKA KVEDRA PRED ODHODOM V BONN

Naši odnosi z Nemčijo so postavljeni na solidno podlago enakopravnega sodelovanja

Beograd, 8. okt. (Jugopres). — Veleposlanik Dušan Kveder je izrazil zadovoljstvo, ker odhaja na visoko dolžnost v Bonn v trenutku, ko je nastalo spricho dovnokonega črtanja starih jugoslovanskih zahtev z dnevnega reda posebno ugodno vzdušje za okrepitev in razširitev splošnih, posebno pa še gospodarskih odnosov z zvezno republiko Nemčijo.

reine in neodvisne države. »Družba Sueškega prekopa je bila egiptovska družba, za katero so veljali egiptovski zakoni in običaji. Egiptovska vlada je dala kot vlada suverene države družbi koncesijo, da zgradi prekop in da ga v določenem roku upravlja. V uveljavljanju svojih suverenih pravic je Egipt smatral za potrebno, da napravi tej koncesiji konec, in zdaj bi moralo biti povsem jasno, da ta ukrep egiptovske vlade ne more ogroziti mednarodnega miru in varnosti, kakor trdita vladi Velike Britanije in Francije.«

Favzi je izjavil, da njegova dežela ne more sprejeti diktata kot način za poravnava spora. Odbor petih, ki mu je predsedoval avstralski ministrski predsednik Menzies, ni pripomogel k pogajanjem za ureditev sueškega vprašanja. Njegovo stališče v Kairu je bilo: »vzemi ali pusti.«

Sovjetski zunanji minister Sepilov je potem odklonil angleško-

Gospodarski stiki z Egiptom

Kairo, 8. okt. (Tanjug). — Jugoslovanski veleposlanik v Kairu je bil danes pri predsedniku stalnega sveta za razvoj nacionalne proizvodnje Huseinu Fahimu, ki je skupaj z ministrom za industrijo Sidkijem nedavno obiskal Jugoslavijo.

Ob vrnitvi iz Jugoslavije je Fahim izjavil, da Jugoslavija dejansko želi, kolikor ji je to mogoče, nuditi sleherni pomoč Egiptu v njegovem gospodarskem razvoju. Jugoslavija razpolaga s kvalitetnimi proizvodi, je dejal, ki bi jih Egipt nujno potreboval. Sodelovanje na gospodarskem področju bi bilo tem lažje, ker je Jugoslavija pripravljena privoliti tudi v olajšave v izvozu svojih proizvodov v Egipt.

Kairo, 8. okt. (Tanjug). — Kairski politični krogi menijo, da Francija in Velika Britanija ne moreta pričakovati, da bi Varnostni svet sprejel njuno resolucijo in obsodil Egipt ter tako opravičil politiko obeh dežel. Tega ne moreta pričakovati zlasti zato, pravijo ti krogi, ker v resoluciji ni nič novega, marveč samo znova povzema argumente prve londonske konference in zahteva internacionalizacijo Sueškega prekopa. Hkrati po mnenju egiptovskih političnih krogov ne pušča nobene možnosti za pogajanja in zato ostanejo samo egiptovski predlogi

o pogajanjih, ki jih je svetovna javnost podprla in ki jih ni moč omalovaževati. Na drugi strani v Kairu opozarjajo tudi na splošno težnjo v OZN po pogajanjih in izražajo upanje, da bi utegnil Varnostni svet sprejeti takšno poročilo, ki bi olajšalo razgovore na najširši podlagi.

V dobro obveščenih političnih krogih v Kairu pričakujejo, da bo Favzijev govor izvenel v isto smer in da bodo njegove cilje na stečaj odprta vrata za pogajanja. V Kairu menijo, da bo Egipt znova izrazil odločnost, da zagotovi svobodno plovo v skladu s svojimi obveznostmi do konvencije, ne da bi pri tem dovolil kakršno koli vmešavanje v svoje suverene pravice. Egiptovska delegacija bo opozorila na željo Egipta, izraženo že v začetku krize, da bi mirno uredili sueško vprašanje in ohranili mir na svetu.

francosko resolucijo, češ da bi »najmanj izmed vseh prispevala k ugodni ureditvi sueškega vprašanja«. Politiko ultimativ, vojaških groženj in gospodarskega pritiska bi morali obravnavati vse spore bi morali obravnavati samo s pogajanjmi na podlagi popolne enakopravnosti zainteresiranih strani.

Tudi sovjetski zunanji minister je predlagal, naj Varnostni svet izvoli odbor za pogajanja, ki bi bil pooblaščen, da bi pripravil osnutek nove konvencije za zagotovitev svobodne plovo po Sueškem prekopu. Ta konvencija bi zamenjala carigrasko iz leta 1883. Sepilov je tudi predlagal, naj bi bili zastopani v takšnem odboru Egipt, Velika Britanija, Indija, Francija, Sovjetska zveza in ZDA, morda pa tudi predstavniki Jugoslavije in Irana ali Indonezije in Švedske.

Potem je Sepilov rekel, da bi lahko bila naslednja štiri načelna vprašanja podlaga za sporazum med Egiptom in uporabniki Sueškega prekopa: zagotovitev svobodne plovo po prekopu za trgovinske in vojne ladje vseh dežel ob spoštovanju enakopravnosti glede plovo, taks in vseh drugih pogojev, obveznost Egipta, da ima v rokah Sueški prekop in ki ga upravlja, da bo zagotovil popolno svobodo plovo, skrbel za naprave prekopa, ga vzdrževal v ustreznih pogojih in moderniziral za povečanje zmogljivosti in da bo redno obveščal ZN o njegovem funkcioniranju, pogodbeni strani ne bi smele v nobenem primeru storiti ničesar, kar bi ogrozilo prekop, njegove naprave itd., Sueški prekop ne bi smel nikoli postati torišče sovražnosti in ne objekt kakršnekoli blokade. Četrto načelo bi morala biti ustvaritev primernih oblik sodelovanja med Egiptom in uporabniki Sueškega prekopa.

Po govoru ministra Sepilova so sejo Varnostnega sveta prekinili.

KAIRO O BRITANSKO-FRANCOSKIH PREDLOGIH V VARNOSTNEM SVETU

Nesprejemljiva resolucija

pač pa na stečaj odprta vrata za pogajanja o zavarovanju mednarodnih interesov na Sueškem prekopu

o pogajanjih, ki jih je svetovna javnost podprla in ki jih ni moč omalovaževati. Na drugi strani v Kairu opozarjajo tudi na splošno težnjo v OZN po pogajanjih in izražajo upanje, da bi utegnil Varnostni svet sprejeti takšno poročilo, ki bi olajšalo razgovore na najširši podlagi.

V dobro obveščenih političnih krogih v Kairu pričakujejo, da bo Favzijev govor izvenel v isto smer in da bodo njegove cilje na stečaj odprta vrata za pogajanja. V Kairu menijo, da bo Egipt znova izrazil odločnost, da zagotovi svobodno plovo v skladu s svojimi obveznostmi do konvencije, ne da bi pri tem dovolil kakršno koli vmešavanje v svoje suverene pravice. Egiptovska delegacija bo opozorila na željo Egipta, izraženo že v začetku krize, da bi mirno uredili sueško vprašanje in ohranili mir na svetu.

Vladi blizu stoječih krogov poudarjajo, da mora Egipt zavrniti resolucijo obeh zahodnih dežel, slonečo na internacionalizaciji, kakor tudi vsak drug predlog, ki bi zahteval od Egipta, naj se odpove delu svoje suverenosti ali ki bi pomenil kršitev njegove neodvisnosti. Egipt pa bo poudaril svojo željo, da bi se pogajal o vseh vprašanjih, nanašajočih se na svobodno in neovirano plovo, vsehvisi konkretno vprašanje pristojbin ter vzdrževanja in modernizacije Sueškega prekopa. V tej zvezi pristojni egiptovski krogi izjavljajo, da egiptovska politika ne sloni zgolj na nacionalni koristi, marveč tudi na koristih mednarodne skupnosti in na načelih Ustanovne listine OZN. V Kairu se prepričani, da je položaj dozorel za tehtna in široko zasnovana pogajanja brez predhodnih pogojev.

Državniški obisk iz Romunije

Beograd, 8. okt. (Tanjug). — Delegacija vlade in Delavske stranke Romunije bo v drugi polovici oktobra obiskala Jugoslavijo. S tem se bo odzvala povabilu predsednika republike Tita ob obisku jugoslovanske vladne delegacije v Bukarešti junija letos, kakor tudi povabilu CK Zveze komunistov Jugoslavije.

V romunski delegaciji bodo prvi sekretar CK romunske delavske stranke Gheorghii Dej, predsednik ministrskega sveta Chivu Stoica in tudi drugi člani CK delavske stranke Romunije in romunske vlade.

POLJSKI SINDIKALNI DELAVCI PRI VUKMANOVIČU
Beograd, 8. okt. (Tanjug). — Podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Svetozar Vukmanović je sprejel danes dopolne poljsko sindikalno delegacijo in se z njo razgovarjal eno uro.

IZ GOVORA PODPREDSEDNIKA ZVEZNEGA IZVRŠNEGA SVETA RODOLJUBA ČOLAKOVIČA NA KONGRESU ZVEZE ŠTUDENTOV JUGOSLAVIJE

Oblikovati je treba človeka ki s svojo akcijo dokazuje da so njegove besede in dejanja eno

Beograd, 8. okt. (Tanjug). — V začetku današnjega zasedanja tretjega kongresa Zveze študentov Jugoslavije je kongres v imenu SZDLJ pozdravil podpredsednik Zveznega izvršnega sveta in član predsedstva Zveznega odbora SZDLJ Rodoljub Čolaković. V začetku svojega govora je poudaril, da je iz poročil jasno videti, da se je Zveza študentov Jugoslavije uveljavila kot solidna in močna politična organizacija, ki ima v obravnavanju mnogih vprašanj študentskega in univerzitetnega življenja pomembno vlogo. To je zlasti važno, ker čakajo naše študente zelo težavne in zamotane naloge. Uspešno jih bo lahko izpolnila samo organizacija, ki si je pridobila dovolj izkušenj in potrebnega ugled v okolju, v katerem deluje.

O DRUŽBENEM UPRAVLJANJU NA PODROČJU KULTURE IN PROSVETE

Potem je Rodoljub Čolaković govoril o družbenem upravljanju na naših univerzah. Rekel je, da je to oblika socialistične demokracije, ki omogoča delovnim ljudem, da neposredno sodelu-

Bolgarski ljudski poslanci, ki so bili pod vodstvom člana Prezidija Ljudskega Sobraanja Todora Živkova več dni pri nas na obisku in so včeraj odpotovali nazaj v Bolgarijo, so bili v nedeljo dopoldne tudi pri predsedniku republike Titu, ki jih je sprejel v Belem dvoru v Beogradu in se z njimi prijateljsko razgovarjal.

jejo v upravljanju gospodarstva, prosvete itd. To pa mora biti hkrati tudi učinkovitejši način upravljanja, to se pravi, da mora omogočiti, da se posli podjetji, ustanov itd. opravljajo hitreje in bolje kakor prej. Naša praksa je potrdila prednost takšnega načina upravljanja, ki je razgibal ogromno število ljudi, razmahnil njihovo ustvarjalno pobudo, jih vključil v proces izgradnje socialističnih družbenih odnosov v naši deželi in napravil iz njih zavestne graditelje teh odnosov.

Družbeno upravljanje na področju prosvete in kulture je pokazalo razen teh pozitivnih izkušenj tudi več pomanjkljivosti, ki jih moramo čimprej odstraniti, če hočemo, da bo rodilo družbeno upravljanje tiste sadove, ki jih objektivno lahko rodi. Nekateri mislijo, da je družbeno upravljanje nekakšna magična formula, po kateri je moč urediti vsa težavna in zamotana vprašanja, na pr. v našem šolstvu. Ti ljudje ne razumejo, da lahko ustanovi pomagajo k napredku samo delovni ljudje, ki razumejo svoj posel, ki čutijo odgovornost pred skupnostjo in ki delajo z vneto.

Nekateri tudi menijo, da je vprašanje družbenega upravljanja v prosveti že urejeno s tem, da izvolimo njegove organe v posameznih ustanovah in prepustimo vse njim. Zato se politične organizacije ponekod malo ali pa sploh ne zanimajo za delo organov družbenega upravljanja in za njihove uspehe. Bolj moramo skrbeti za delo organov družbenega upravljanja, zbirati in analizirati njihove izkušnje, pomagati na razne načine aktivnim in zavestnim, toda premalo izkušenim ljudem, ki delajo v njih, da se bodo bolje znašli v svojem poslu.

O SMOTRU MEDFAKULTETNIH KONFERENC

To so splošne pripombe o izkušnjah iz dela organov družbenega upravljanja v prosveti. Kar se tiče teh organov na univerzah, lahko rečemo, da so se uveljavili kot organi upravljanja, čeprav so storili šele prve korake in čeprav so doslej obravnavali v glavnem samo organizacijska in personalna vprašanja. Želeli bi od njih, da bi delali hitreje, pogumneje in odločneje in da bi bolj sproščeno uporabljali široke možnosti, ki jim jih nudi zakon o univerzah. Vsi vemo, kako važno je vprašanje ureditve učnih načrtov malone na vseh naših fakultetah.

Zadnje čase smo imeli več medfakultetnih konferenc, na katerih je bilo treba urediti predvsem vprašanje učnega načrta. Na teh konferencah pa ni bilo zmerom predstavnikov fakultetnih svetov. Ponekod je delegat kratko malo predstavljal samega sebe. Na nekaterih konferencah so mnogo govorili, storili pa nič. Rodoljub Čolaković je rekel, da bomo čakali po njegovem skromnem mnenju še sto let, če bomo pričakovali, da nam medfakultetne konference starega tipa uredijo karkoli na naših fakultetah. K obravnavanju vprašanj posameznih fakultet je treba pritegniti čimveč ljudi od zunaj. To ni vprašanje nezaupanja do profesorjev, marveč pomoč, ki jo bo vesel vsak profesor, če želi dobro svoji fakulteti.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Krišna Menon spet v Londonu

London, 8. okt. (Reuter). — Indijski minister brez listnice Krišna Menon, ki je včeraj prispel v Veliko Britanijo, se je danes sestel z britanskim obrambnim ministrom Walterjem Moncktonom. Po tem privatnem sestanku je bil indijski diplomat pri ministru Salisburyju, ki nadomešča odsotnega predsednika vlade Edena. Popoldne se je Krišna Menon sestel tudi z državnim podtajnikom v zunanem ministrstvu Nuttingom.

VREMENSKA NAPOVED

za torek, 9. oktobra:
Hladno z delno spremenljivo oblačnostjo. Temperatura ponoči v višjih legah -5, drugod od -2 do +3. V Primorju 8, čez dan do 14, v Primorju 17. V Primorju burja, ki bo postopoma ponehala.
Nad Alpami in Balkanom se zadržuje v višinah še vedno jedro hladnega zraka, ki se počasi pomika proti vzhodu. Atlantske frontalne motnje pa se gibljejo iz vzhoda proti Skandinaviji ter tako že ne bodo vplivale na naše kraje.

IZ ZVEZNEGA ZAVODA ZA STATISTIKO IN EVIDENCO

Industrijska proizvodnja nenehoma narašča

tako da smo v glavnem že nadoknadili zaostanke

BEOGRAD, 8. okt. (Tanjug). Industrijska proizvodnja Jugoslavije je narasla od januarja do avgusta letoš. leta v primerjavi z lanskim letom za 7%. V zadnjih mesecih proizvodnje nenehoma narašča, tako da smo v glavnem že nadoknadili zaostanke, nastale v začetku leta, predvsem zaradi vremenskih nezd, pa tudi zaradi prepozno uveljavljenega družbenega plana in ostrega začetnega učinka novih gospodarskih ukrepov.

Po prognozi Zveznega zavoda za statistiko in evidenco, objavljeni danes na sestanku z novinarji, je pričakovati, da bo znašal letni indeks industrijske proizvodnje v osnovnih panogah 109 ali morda 110, kar bi se ujemale z družbenim planom. Plan predvideva, da se bo industrijska proizvodnja letos povečala v primerjavi z lanskim za 10%. Cenitev statistikov je nekoliko strožja od predvidevanja nekaterih ekonomistov, ki računajo, da bomo dosegli planirano povečanje 10%.

Nedavno so organizirali v večjih industrijskih podjetjih anketo o izpolnjevanju letošnjega plana. Anketa je pokazala, da je dokaj razširjeno optimistično razpoloženje, da bomo do konca leta

nadoknadili precejšnje zaostanke proizvodnje iz prvega polletja. Pozitivni odgovori podjetij slone na boljši preskrbi s surovinami, na pričakovanju večje realizacije in novih naročil, kakor tudi na subjektivnem momentu — na velikih naporih delovnih kolektivov pred koncem leta, da bi izpolnili proizvodni plan.

Povprečna mesečna proizvodnja električne energije je bila letos za kakih 50 milijonov kWh večja od lanske, premoaga so nakopali naši rudarji v osmih mesecih 10,784.000, lani pa 9,880.000 ton. Mesečna proizvodnja kamionov je narasla od 132 lani na 188 letos; biciklov od 3532 na 5432, radijskih aparatov od 6226 na 9462 itd. Nekoliko je padla pro-

izvodnja bombažnih in volnenih tkanin ter tkanin iz umetne svile, čeprav je proizvodnja celotne tekstilne industrije narasla v primerjavi z lanskim letom za 2%.

V minulih osmih mesecih je industrijska proizvodnja najbolj narasla v Bosni in Hercegovini, in sicer za 15%, v Makedoniji za 12%, v Srbiji za 11%, v Sloveniji za 4%, na Hrvaškem pa za 2%. Proizvodnja v Crni gori je bila v primerjavi z lanskim letom za 3 odstotke manjša.

S KONFERENCE KOMUNISTOV V VELENJSKEM RUDNIKU

UVAJANJE MECHANIZACIJE

zahteva tudi večjo strokovnost delavcev

Osnovno vprašanje: kako povečati storilnost

Velenjski rudnik od leta do leta povečuje odkop lignita za 200 do 300 tisoč ton, in sicer s pomočjo mehanizacije, ki jo posebno od leta 1953 načrtno uvajajo v ta rudnik. Tako je od 540.000 ton nakopane lignita v letu 1953 rudnik prešel v lanskem letu že na 1.116.500 ton, po letošnjem planu pa naj bi ga nakopal 1.350.000 ton. Vzporedno z uvajanjem mehanizacije rudarji seveda povečujejo svojo storilnost. Storilnost celotnega delovnega kolektiva se je od leta 1953 do letos povečala od 2,11 na 2,49 ton na posameznika na dan. Glede na mehaniziranje del pa je to povečanje storilnosti še precejnejše.

Rudarji so zlasti nezadovoljni z gibanjem storilnosti pri odkopu premoaga. Tam namreč ne samo, da ne dosegajo planirane večje storilnosti 7000 kg na rudarja, ampak je letos storilnost celo padla od lanskih 6530 kg na 6140 kilogramov letos. Prav o tem problemu so minulo nedeljo tamkajšnji komunisti največ razpravljali na svoji redni letni konferenci.

Razprava na tej konferenci je pokazala, da so zmanjšanja storilnosti pri odkopu premoaga krivi številni zastoji, ki nastajajo zaradi kvara novih naprav za transportiranje odkopnega premoaga k jaškom. Zastoji so tolikšni, da bi rudnik z njihovim zmanjšanjem za polovico pridobil kar 100.000 ton premoaga letno.

Zvezni izvršni svet je razpravil o predlogih več novih predpisov

Na današnji seji Zveznega izvršnega sveta bodo obravnavali osnutek zakona o spremembah in dopolnitvi osnovnega zakona o odnosih staršev in otrok ter več predlogov uredb, določb in sklepov z gospodarskega področja in organizacijskega upravnega področja.

Med drugim bodo razpravljali o predlogih uredb o organizaciji in delu upravnih šol in o upravljanju z vodnimi skladi. Na dnevnem redu bosta tudi predlog o podeljevanju nagrad, s čimer naj bi znižali cene v penzionskih gostinskih podjetjih, in predlog o spremembi in dopolnitvi uredb o prodajnih cenah žita in moke. Zvezni izvršni svet bo tudi ratificiral več mednarodnih sporazumov.

MNENEJE ZVEZNEGA ZAVODA ZA SOCIALNO ZAVAROVANJE

Kako naj bi obračunavali z zdravstvenimi ustanovami

Beograd, 8. okt. (Tanjug). — V Zveznem zavodu za socialno zavarovanje menijo, da sedanji način obračunavanja zdravstvenih storitev med zdravstvenimi ustanovami in zavodi za socialno zavarovanje otežka celotno zdravstveno zaščito zavarovancev. Zdravstvene ustanove so se večinoma orientirale na tiste storitve, ki jim ustrezajo v finančnem oziru. Tako se je malone v vseh zdravstvenih ustanovah vse delo omejilo na zdravniške preglede, na stanje zdravstvenih pogojev tistih zavarovancev, ki se niso zatekli k zdravniški pomoči pa sploh ne

mislijo. Prisiljene, da s povečanjem števila pregledov zagotovijo pozitivno finančno bilanco, so zdravstvene ustanove povečale količino na škodo kakovosti zdravstvene zaštite.

Ze v začetku letošnjega leta so nekateri zavodi za socialno zavarovanje iskali izhod iz takšnega položaja in začeli sklepati pavalne pogodbe z zdravstvenimi ustanovami misleč, da bo tako najboljše. Te pogodbe določajo, da nudi zdravstvena ustanova zavarovancu vso zaščito in spremlja njegovo zdravstveno stanje ne glede na to, ali je obolen ali ne.

V Zveznem zavodu za socialno zavarovanje je bilo v tej zvezi nedavno širše posvetovanje, na katerem so podrobno proučili vprašanje obračunavanja z zdravstvenimi ustanovami. Sklenili so, da bo v prihodnjem letu v 25 okrajih uvedeno pavšalno obračunavanje med zavodi in zdravstvenimi ustanovami in da bodo na primeru teh okrajev presodili koristnost takšnega ukrepa. V poštenje pridejo okrajji vseh ljudskih republik, izmed velikih mest pa Ljubljana in Sarajevo. Zdravstvena ustanova bi skrbelo za redni pregled vseh zavarovancev, zlasti tistih, ki delajo na delovnih mestih, nevarnih zdravju. V primeru bolezni bi bila dolžna ne glede na gospodarski moment nuditi zavarovancem vse pogoje sodobnega zdravljenja. Na podlagi pogodb bi ugotovili tudi stroške povprečnih izdatkov zdravstvenih ustanov za enega zavarovanca v vsem letu. Takšen način obračunavanja bi predvsem vplival na zboljšanje splošnih zdravstvenih razmer.

Sprejem ob zaključku Tedna otroka

Včeraj dopoldne je bil na OLO Ljubljana sprejem ob zaključku Tedna otroka. Zbranim zastopnikom družbenih organizacij in predsednikom okrajnih svetov se je zahvalil podpredsednik OLO Miha Berčič za uspešno sodelovanje v Tednu otroka. V kratkem nagovoru je poudaril, da je skrb za zdrav razvoj in pravilno vzgojo mladine nadvse pomembna. Dejal je, da so družbene organizacije že doslej žele lepe uspehe pri varstvu otrok in pri vzgojnem oblikovanju mladine, prav tako pa je tudi OLO odobrilo v te namene precej denarja. V imenu Okrajnega odbora SZDL je tov. Mazovec še posebej poročil, naj se organizacije potrudijo izpolniti sklepe, ki so jih sprejele v Tednu otroka.

Burja v Primorju

Včeraj je bila na področju severnega Jadrana huda burja, tako da parnik »Jugoslavija« ni mogel pristati v rabskem pristanišču, več potniških ladij pa je imelo zamudo. Najhuša burja je bila v Senju in je dosegla hitrost 100 km na uro. Zaradi snega, ki je zapadel pred nekaj dnevi, je nastopila tudi nagla ohladiitev.

Uvoz kmetijskih strojev iz SZ

Jugoslovanska zunanjetrgovinska podjetja se bodo začela v kratkem pogajati s sovjetskimi izvozniki o realizaciji dela investicijskega posojila, ki med drugimi predvideva nabavo kmetijskih strojev v letu 1957 v vrednosti približno 5 milijonov dolarov. Na podlagi jugoslovansko-sovjetskega sporazuma o investicijskem posojilu bo naša država kupila v petih letih kmetijske stroje v SZ v skupni vrednosti okrog 22 milijonov dolarjev.

GIBANJE NALEZLJIVIH BOLEZNI Spet novi primeri otroške paralize

BEOGRAD, 8. oktobra. (Tanjug). — Po podatkih Zveznega zavoda za ljudsko zdravje je bilo v tednu od 22. do 30. septembra zabeleženih 72 novih primerov otroške paralize, od teh 34 naknadno prijavljenih iz prejšnjih tednov. Od 38 novih primerov obolenja so odpadli na Srbijo štirje (dva v Beogradu in po eden v okrajih Čakovce, Požarevac in Zrenjanin), na Hrvaško po eden (v okrajih Karlovec in Reka, Krapina in Nova Gradiška), po dva pa v okrajih Karlovec in Reka.

Največ prijavljenih primerov otroške paralize je bilo v Sloveniji, in sicer v Ljubljani 8, v okrajih Kranj 3, 114 primerov. Obolen je bil tednu je bilo 117 več kakor v prejšnjem tednu. Število obolenj za gržo je bilo povprečno enako, kakor v prejšnjem tednu, 131. Obolen je bil 15 v okrajih Mostar in Zenica). V Makedoniji sta bila samo dva primera: okrajja Titov Veles in Štip. Stanje te nalezljive bolezni je bilo v tednu od 22. do 30. septembra na isti ravni kakor v prejšnjem tednu.

GIBANJE NALEZLJIVIH BOLEZNI V STEVILKAH

bolezni	popvr. 1951/55	od 22.—30. od 15.—22.
pegavica	3,8	1
trebušni legar	154,6	114
paratifus	50	49
griza	251,8	309
škrlatinka	334,4	410
davica	116	87
ošpic	131	224
oslovski kašelj	238,4	307
meningitis	11,6	15
otroška paraliza	16,4	(34) 38 (64) 38
tetanus	25	21
antrax	38,2	56
nalezljiva zlatenica	—	171

S KONFERENCE ZK KMETIJSKO GOZDNEGA GOSPODARSTVA KOČEVJE

Potrudili se bodo za pocenitev kmetijskih pridelkov

Clani ZK so na konferenci ugotovili, da Kmetijsko-gozdno gospodarstvo Kočevje lepo napreduje, da pa bi se dalo posamezne stvari še izboljšati. Gozdne uprave nimajo pri doseganju plana prevelikih težav, saj sečnja dobro poteka celo z manjšim številom delovne sile kot pri manjši eksploataciji gozda pred leti. Komunisti in obratni delavski sveti, ki so jih sedaj izvolili, pa se bodo potrudili prepričati delavce, ki stanujejo v oddaljenih vaseh, naj bi prek tedna stanovali v udobnih hišicah, ki so jih uprave zgradile v gozdovih. Dnevna hoja po več kilometrov daleč na delo in z dela delavce utruja in zmanjšuje njihovo delovno zmogljivost.

Na kmetijskih posestvih, ki so po vojni lepo napredovala, se sedaj trudijo, da bi s pravilnim gospodarjenjem dosegli čim večji donos tako pri živinoreji kot pri poljedelstvu. Obrati tekmujejo med seboj, premalo pa skrbijo za zniževanje stroškov. Na konferenci so ugotovili, da ne sme biti več edino merilo za uspeh izključno le donos, temveč je treba upoštevati tudi stroške, s katerimi so ta donos dosegli. Tako je n. pr. v nekaterih obratih mleko dosti cenejše, ker skrbno preračunajo obroke krme in drugo, v drugih pa je tudi za 10 dinarjev dražje.

Lesno-industrijska proizvodnja je šele v začetku razvoja in to je tudi edini obrat, ki ima osnovno organizacijo ZK pri podjetju. Organizacija za sedaj le bolj živi, v razpravi pa so člani menili, da bi bila potrebna večja pomoč občinskega

komiteja zlasti pri organizaciji raznih tečajev, seminarjev in drugih oblik za dvig politične vzgoje.

Na konferenci so člani ZK sklenili, da bodo predvsem pomagali delavskim svetom, ki so jih sedaj izvolili tudi v obratih. Pričakujejo namreč, da bo ta razširitev delavskega upravljanja ugodno vplivala na nadaljnji razvoj vsega kmetijsko-gozdarskega gospodarstva v Kočevju in da jim bo s centralnim delavskim svetom in vodstvom podjetja uspelo urediti tudi predelovalno mleka, ki ga ta predelavalec na stalen razvoj živinoreje nujno potrebuje. M. N.

OBJEKTIVNE TEŽAVE IN VPLIV KOMUNISTOV NA PROIZVODNJO

S konference Zveze komunistov v podjetju »Nafta« v Lendavi

Konferenca komunistov, ki delajo v podjetju »Nafta« v Lendavi, potrjuje, da so gospodarski uspehi v podjetju v mnogočem odvisni od dela najnaprednejših in v ZK povezanih delavcev. Podjetje »Nafta« je novo in ljudje, ki so se zbrali v Lendavi, zato, da bi črpali nafto, niso imeli niti tehničnih niti organizacijskih in drugih izkušenj. Kljub temu je »Nafta« zdaj podjetje, ki dobro napreduje. Nedvomno je to tudi zasluga organizacije komunistov. S tem seve ni rečeno, da v podjetju ni objektivnih težav in subjektivnih napak, ki onemogočajo še lepši napredek.

Dejstvo, da podjetje že tretje leto ni imelo dovolj sredstev za raziskovalna dela (iskanje novih naftnih polj) in da proizvodnja na starem polju upada, je prislila kolektiv, da je že tretjič razpravljalo o zmanjšanju letnega proiz-

vodnega plana. Zaradi tega so delavci zaskrbljeni in z nekako nepotrebnostjo gledajo v bodočnost. Zaradi tega žele, da jih tehnično vodstvo, ki mimogrede rečeno — iz objektivnih razlogov ni tako zaskrbljeno za

eksistenco — redno obvešča o uspešnih raziskavah, o lokacijah za nova vrtnja in vseh drugih gospodarskih problemih. Če si delavci ne bodo na jasnem, kakšna je bodočnost podjetja, potem ni upati, da bo delovna vrnema zadovoljiva. Dvoje je potrebno, in to je konferenca tudi ugotovila: več stikov komunistov z delavci in več sredstev za nove raziskave.

Večkrat je čutil poročila in razprave, v katerih so navedeni mnogi objektivni razlogi, zaradi katerih ni moč doseči predvidene proizvodnje. Tako tudi v Lendavi. Kot že rečeno, ni bilo dovolj sredstev za raziskovalna vrtnja. Degazolnaža je objekt, ki bi prispeval k večji proizvodnji — toda zaradi slabo izdelanih načrtov pri Inštitutu za nafto — še ne dela. Vrtnali stroji so že zdavnaj dotrajeni in zato vsako leto navrtajo manj vrtnin, ker je storilnost zaradi pogostih okvar manjša. Se mnoge druge objektivne težave, ki so v glavnem odvisne od sredstev, preprečujejo, da bi podjetje doseglo večje proizvodne uspehe.

Vendar bi na konferencah komunistov kljub temu morali razpravljati veliko več o (subjektivnih) naporih in vlogi organizacije in posameznih komunistov, ki bi lahko prispevali, da bi težave — ne odpravili — marveč zmanjševali. V Velenju n. pr. so na konferenci ugotovili, da je, če lahko tako rečejo, 70 odstotkov težav objektivnega in morda samo 30 odstotkov subjektivnega značaja. Vendar so menili, da ne kaže čakati na takšno ali drugačno odstranitev objektivnih težav, marveč se morajo takoj sami spoprijeti s tistimi 30 odstotki. Prav te težave naj bi reševala organizacija ZK in v tem bi bil lahko njihov velik prispevek k zboljšanju proizvodnje. Tako delo bo tudi dvignilo pomen in vlogo organizacije Zveze komunistov.

Razpravo o nalogah komunistov v podjetju »Nafta« je zaključil tovarš Franc Klimovec-Ziga s spodbudnimi besedami, češ da težave in napore ne pomenijo zastoja, marveč narobe, da je to nekakšna kriza napredka tega podjetja. V podjetju, kjer se delavci in strokovnjaki še uče, so mnoge težave razumljive in zato so njihovi dosežani uspehi vredni vse hvale. M. S.

Izgovora Rodoljuba Čolakovića na kongresu Zveze študentov Jugoslavije

(Nadaljevanje s I. strani)

Pouk na nekaterih naših fakultetah je nesodoben, zaostal za razvojem znanosti. Organi družbenega upravljanja seveda v enem letu niso mogli spremeniti razmer na takšnih fakultetah, pač pa bi bili lahko polskali nova pota. Morda bi poslali mlajše ljudi na specializacijo, morda bi povabili profesorje za posamezne predmete iz drugih republik ali celo iz tujine. Važno je, da Zveza študentov posveti še večjo pozornost sodelovanju z organi družbenega upravljanja na univerzah in fakultetah, da jim pomaga pri obravnavanju še mnogih neurejenih vprašanj. Družbeno upravljanje na univerzah ni samo posredovalo tem znanstvenim ustanovam samostojnosti in svobode, kakršne prej nikoli niso imele, marveč je hkrati ustvarilo možnost, da delo na njih sproži mnogo sile zunaj univerze, da se tako študij in znanstveno delo tesno povežeta s prakso, da ji pomagata pri izpolnjevanju konkretnih nalog naše socialistične izgradnje.

IDEJNOVZGOJNI POMEN DELA V ZSJ

Potem je govoril Rodoljub Čolaković o pomenu idejnovzgojnega dela v Zvezi študentov Jugoslavije in rekel, da mora ta organizacija izkoristiti čas, ko naša inteligenca študira na univerzah,

da jo zapusti v čim večjem številu kot socialistična inteligenca. Za to se je treba boriti, kajti samo dejstvo, da mlad človek študira v socialistični deželi, še ne pomeni, da bo po končanem študiju takšen intelektualc, kakršnih je potreben naši skupnosti. Tu pa ne gre zgolj za ideološko in politično izobrazbo, marveč tudi za nekatere elementarne stvari, denimo za odnos do dela. Drobnoznanstvena stihija v naši deželi je še močna, pod njenim pritiskom so rasli in se razvijali mnogi naši študentje. Zato je med našimi študenti tudi precej takih, ki ne cenijo dela, ki ne nadejejo v njem zadovoljstva, ki hočejo živeti lagodno.

Boj proti takšni, socializmu docela tuji miselnosti je glavna naloga Zveze študentov Jugoslavije. Ta boj je treba biti predvsem z zgledi. Rodoljub Čolaković je poudaril, da bodi oblikovanje našega človeka, našega inteligenta v središču pozornosti Zveze študentov Jugoslavije. Oblikovati je treba ne le človeka, ki je teoretično dobro podkovan in politično zgrajen, marveč tudi človeka, ki s svojim stalištem v vsakdanjem življenju in delu, s svojo akcijo dokazuje, da so njegove besede in dejanja eno.

Na koncu je Rodoljub Čolaković poudaril, da bo SZDL z vso dolžno pozornostjo spremljala delo Zveze študentov Jugoslavije in

Tanger vključen v Maroko

Na konferenci v Fedali so pripoznali maroško suverenost v Tangerju in se zadovoljili s prosto cono v njegovem pristanišču

Pariz, 8. okt. (Tanjug). Maroko je danes dosegel mednarodno pripoznanje svoje neodvisnosti in državne enotnosti, ko se je v levo bledu Fedali blizu Casablance začela mednarodna konferenca o njegovih bodočnosti. V odgovoru na uvodne besede maroškega sultana, ki je začel konferenco, je predstavnik Španije kot starešina v »Mednarodnem protektorskem svetu« za Tanger izjavil, da žele vse na konferenci zastopane države sodelovati z maroško vlado v njenih naporih za doseg teritorialne enotnosti neodvisne države.

Pred pičlim letom dni je bil sklenjen med maroškim in francoskimi predstavnikoma sporazum o neodvisnosti Maroka v okviru medsebojne odvisnosti s Franci-

jo. Španska vlada je malo pozneje privolila v ukinitve španskega protektorata nad svojim delom severnega Maroka, v tem ko naj bi sedanja mednarodna konferenca razveljavila konvencijo, sklenjeno leta 1906 v Alžirasu, s katero je bil ustanovljen »mednarodni protektorat« nad Tangerjem.

»Maroko je zdaj povsem neodvisen in suveren nad vsem svojim ozemljem, vsehvišje področje Tangerja,« je izjavil maroški sultan, ko je začel konferenco v Fedali. »Mi pa smatramo za potrebno, da se posvetujemo z zainteresiranimi vladami o načinu in ukrepih, ki bi lahko na gospodarskem in finančnem področju zagotovili njihove koristi v Tangerju.«

Potem so na konferenci zastopane države Francija, Španija, Velika Britanija, Holandska, ZDA, Belgija in Italija privolile v razveljavljanje konvencije in je bil s tem svečani del konferenca zaključen. V sredo bodo začeli delegati na konferenci sodelujočih dežel obravnavati finančna in gospodarska vprašanja. V prehodnem obdobju bodo organi mednarodne policije skrbeli za red in mir v pristanišču, v katerem namerava Maroko ustanoviti »svobodno pristaniško cono«.

V Združenju uporabnikov Sueskega prekopa

London, 8. okt. (AFP). Izvršni odbor Združenja uporabnikov Sueskega prekopa se bo jutri setal v Londonu in obravnaval naslednja vprašanja: izločitev upravnika, začasní proračun Združenja, izločitev sedmega člana in izvršnem odboru in plačevanje pristojbin za uporabljanje prekopa. V izvršnem odboru so zdaj Francija, Velika Britanija, ZDA, Italija, Norveška in Iran. Na posebno zahtevo britanske vlade bodo ZDA kmalu objavile, da bodo pristojbine za plovbo ameriških ladij po Sueskem prekopu odsej plačevale Združenju uporabnikov prekopa namesto egiptovski upravi.

Naši sindikalni delavci v Pragi

Praga, 8. okt. (Tanjug). Delegacija jugoslovanskih sindikatov, ki jo vodi član predsedstva Centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije Josip Cazi, je sinoči prispela v Prago. Med svojim obiskom, ki bo trajal 10 dni, se bo delegacija sestala s funkcijonarji češkoslovaških sindikatov, nakar bo krenila na potovanje po češkoslovaški deželi. S tem obiskom vrača jugoslovanska delegacija lanskoletni obisk češkoslovaški sindikalni delegaciji v Jugoslaviji.

SEGNI RAČUNA

na »nezdržljivost« socialističnih sil v Italiji

Rim, 8. okt. Predsednik vlade Segni je imel na nekem predkongresnem zborovanju demokristijanov v Rimu govor, v katerem je izjavil, da bo ostala Italija v interesu svoje varnosti zvesta Atlantiki zvezi in Zahodu. V zvezi s sveskim vprašanjem bo morebiti Italija postavljena pred veliko odgovornost. Vendar pa tudi v tem položaju ne more spreminiti svoje izbire glede solidarnosti z zahodnimi velesilami, ki so jo podedovali še iz časov De Gasperi.

V zvezi z notranjim položajem je Segni rekel, da je sedanja vladna koalicija štirih strank še nadalje edino možna vladna formula ne glede na nejasne perspektive združ. socialističnih strank. Združitev socialistov je mogoča samo v primeru, če bo prišlo tudi do ločitve socialistov od komunistov. »Ker pa ta možnost ni zanesljiva, je štiristrankarska koalicija v sedanjem demokratičnem sistemu edino upravičena.«

Tudi v drugih italijanskih mestih so bile večeraj predkongresne konference demokrističanske stranke, na katerih so volili delegate.

Za politiko dosedanjega sekretarja stranke Fanfanija se je izreklo že kakih 65% glasov v pokrajinskih organizacijah in je že skoraj gotovo, da bo Fanfani na kongresu spet dobil večino.

Na današnjem sestanku voditeljev Socialnodemokratske stranke so znova proučili položaj, ki je nastal v zvezi s procesom združevanja socialistov in socialnih demokratov, zlasti pa spričo najnovejšega sporazuma med KPI in Socialistično stranko. Po tem sporazumu bosta obe stranki imele medsebojna posvetovanja. Današnji seji vodstva so prisostvovali tudi socialnodemokratski člani vlade. Voditelji stranke sodijo, da novega sporazuma med komunisti in socialisti ni treba razumeti tako, da bi bila s tem onemogočena sodelovanje in poznejša združitev socialistov in socialnih demokratov. Socialni demokrati morajo počakati na nadaljnji razvoj v Nennijevi stranki in na kongres socialistične stranke, na katerem se bo pokazalo, katere struje bodo zmogle med socialisti.

Mezdno gibanje v Franciji

Za vojsko v Alžiru 300 milijard, za boljše delavske plače doma pa le 15

Pariz, 8. okt. (Tanjug). Francoski ministrski predsednik Guy Mollet se je sestel danes s predstavniki sindikata državnih uslužbencev socialistične centralne »Force Ouvriere«, komunistične Generalne federacije dela in katoliških sindikatov, ki so pred nekaj tedni zahtevali zvišanje uslužbenskih plač. Po sestanku so sindikalni funkcionarji samo izjavili, da so z ministrskim predsednikom »izmenjali gledišča« in da bodo o tem »obvestili vodstva svojih central.«

V obveščenihih krogih trdijo, da je Mollet obljubil predstavnikom sindikata 15 milijard frankov, da bi v prihodnjem letu »vskladili« plače uslužbencev. Predstavniki Generalne konfederacije dela so zahtevali, naj bi vlada v proračunu za prihodnje leto določila 200 milijard za zvišanje plač. Vodstva vseh treh

sindikalnih central se bodo takoj sestala. proučila najnovejši razvoj položaja in določila svoja gledišča o nadaljnjih akcijah za izpolnitev delavskih zahtev.

Gibanje za zvišanje delavskih mezd in uslužbenskih plač v skladu z naraščanjem cen je zajelo malone vso francosko industrijo, rudarstvo in državno upravo. Prvotno vlada ni hotela niti razpravljati o zahtevah delavskih sindikatov, kar je sprožilo mnoge stavke v industrijskih krajih, kjer je stavalo blizu 100.000 delavcev. Najnovejši vladni načrt o »vskladitvi« plač uslužbencev, po katerem bi pravzaprav zvišali samo posebne doklade, je prav tako povzročil ostre proteste in grožnje s hudim konfliktom.

V pričakovanju končnih odločitev opozarjajo predstavniki vlade na velike finančne težave Molletove vlade. Te težave se niso zmanjšale niti po nepričakovanem uspehu alžirskega posojila, ki je vrglo 300 milijard frankov, to se pravi dvakrat več, kakor so pričakovali. Zato račun »osutek proračuna za leto 1957, ki ga prav zdaj pripravljajo finančni strokovnjaki, s primanjkljajem 650 milijard frankov, kakor tudi z izrednimi izdatki za Alžir v znesku kakih 300 milijard.

SODBA V ZVEZI S POZNANJSKIMI NEMIRI

Poznanj, 8. okt. (AFP). Danes so obsodili še tri ljudi, ki so bili obtoženi, da so ubili nekega pripadnika poljske varnostne službe in ropali po trgovinah v času poznanskih neredov. Dva obtoženca sta bila obsojena na zaporno kazen po štiri leta in šest mesecev, tretji pa na štiri leta zapora.

BRITANSKA DILEMA NA KONFERENCI KONSERVATIVCEV V LLANDUDNOU

Commonwealth ali Evropa

(OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA)

London, oktobra

Liberalizacija trgovinskih vezi med zahodnoevropskimi deželami bo pomembnejše vprašanje na dnevnem redu letne skupščine angleške Konservativne stranke, ki se bo začela v četrtek v Llandudnou in na katero se ministrski predsednik Eden že vneto pripravlja — zadnja dva dni v bolniški postelji. O približevanju Velike Britanije gospodarsko povezovalnim programom zahodnoevropskih dežel so zadnje dni tu mnogo govorili. V kolikšni meri in stopnji pa želita to angleška vlada in njena stranka, bodo po-

vedali najbrž šele na kongresu v Llandudnou.

Na pol pota

Finančni minister Macmillan je izjavil, da vlada za zdaj meni, da bi nudila ureditev področja svobodne trgovine v Zahodni Evropi Veliki Britaniji prednosti, da pa še niso mogli sprejeti nobenih dokončnih sklepov glede sodelovanja te dežele. Prej hočejo slišati, kaj mislijo industrijski krogi, sindikati in vlade dežel Britanske skupnosti. Enotno carinsko področje, za katero se zavzemajo Francija, Italija, Zahodna Nemčija in dežele Beneluxa, naj bi obsegalo zahodnoevropske dežele z 250 milijoni prebivalcev in ustvarilo ravnotežje glede na veliko ameriško in sovjetsko proizvodnjo. Najpozneje do leta 1970 bi morale v Zahodni Evropi izginiti carinske pregrade, izvzemši kmetijske pridelke.

»Velika Britanija se ne bo pridružila tej carinski uniji«, je rekel Macmillan, »pa tudi povsem ob strani ne more stati.«

Dilema je za to deželo res zelo velika, tem večja, ker je slišati zdaj v njej čedalje več glasov v korist krepitve politične orientacije na Zahodno Evropo, zlasti na Francijo po razočaranju nad ameriško politiko v raznih fazah suezske krize.

Strah pred konkurenco

Politična stran dileme pa tokrat ni najbolj usodna. Če bi ostala Velika Britanija zunaj te carinske unije, bi imela na pogajanjih o carinah proti sebi močan koncern dežel. Članice carinske unije bi s svojim enotnim stališčem glede ukinitve carinskih postavk močno pritiskale nanjo. Nevarnost, da bi Velika Britanija izgubila konkurenčno moč na evropskih trgih, bi bila občutna. Toda »Manchester Guardian« pravi, da se tu boje priključitve predvsem zato, ker še ni nobenega poročila, da se ta unija ne bo razvijala z avtarhičnimi težnjami, niti da bo lahko

kljubovala raznim notranjim pritiskom zagovornikov protekcionističnih idej.

Vključitev v carinsko unijo bi nudila Veliki Britaniji možnost, da bi vplivala na trgovinsko politiko v Zahodni Evropi in sodelovala pri povečanju obsega zunanjetrgovinskih poslov na kontinentu in po svetu. To pa bi imelo posledice tudi doma. Velika Britanija ima malone že četrto stoletja stroge zaščitne carine v pripravljenosti, da to koristi nekaterim panogam njene industrije. Če bi se to spremenilo in če bi na angleške trge pritisnilo tuje blago, denimo zahodnoameriški, italijanski in francoski avtomobili, bi se domača avtomobilska industrija težko borila proti tujim konkurencom.

Nekateri industrijske panoge v Veliki Britaniji niso mogle prodati na evropske trge, ker niso bile kos zaščitnim carinam raznih dežel. Tem panogam bi bila vključitev Velike Britanije v carinsko unijo dobrodošla. Razen tega bi napredek v proizvodnji v Evropi — če bi mogla carinska unija izpolniti svoj napovedani program — pomenil najbrž nove možnosti za dežele Britanske skupnosti prav za prodajo njihovega glavnega blaga, namreč surovin.

Kolikšen preokret?

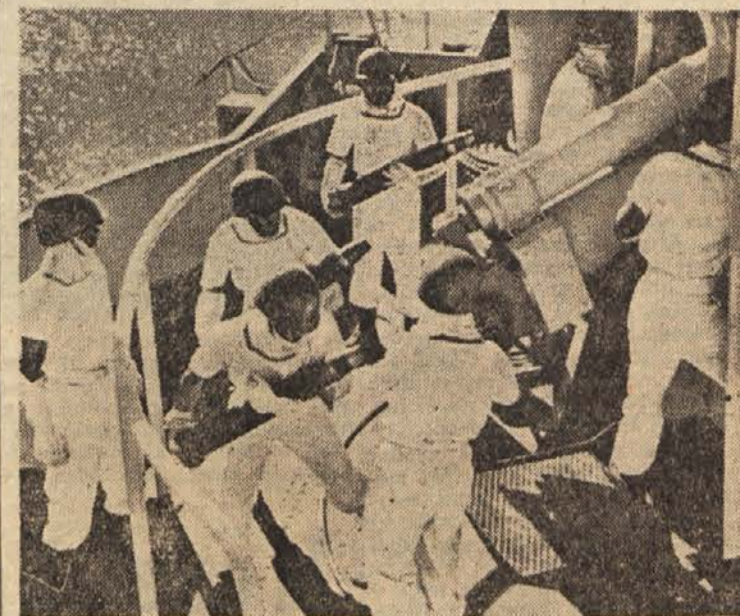
Macmillanovo izjavo so razlagali tu tako, da bi ostala Velika Britanija za zdaj zunaj carinske unije, bila pa bi pripravljena dogovoriti se z včlanjenimi deželami, da bi veljala za nekakšnega zunanjega sodelavca ali člana, ki bi sodeloval v postopnem odstranjevanju carinskih pregrad. Pa tudi v tem bi lahko videli Angležji radikalen ukrep. Zato bo moral Llandudnou izreči svojo besedo. Na eni strani gre za industrijske kroge, na drugi za sindikate, na tretji pa za Britansko skupnost. Pa tudi evropske dežele bodo morale povedati, ali se strinjajo s tem, da bi Velika Britanija sodelovala v carinski uniji, ne da bi se hkrati vključila v njo.

B. Lazič

BOLGARSKI POSLANCI SE VRACAJO V SOFIJO

Beograd, 8. okt. (Tanjug). Danes dopoldne je s posebnim vlakom odpotovala iz Jugoslavije bolgarska parlamentarna delegacija, ki je bila kot gost Zvezne ljudske skupščine pri nas 16 dni.

Na železniški postaji so jo pozdravili podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Aleksander Ranković, podpredsednik Zvezne ljudske skupščine Vladimir Simić in drugi.

Egiptovska vojna mornarica pri vajah na južnovzhodnem Sredozemskem morju

Francozi pri razkladanju svoje vojaške opreme in potrebščin na Cipru

Z VSEH STRANI SVETA

VZHODNA NEMCIJA

DEHLER V VZHODNI NEMCIJI

Bonn, 8. okt. Voditelj zahodnoevropskih svobodnih demokratov Dehler je odpotoval v Vzhodno Nemčijo. Med drugim se bo ustavil v Weimaru, Erfurtu in Nürnbergu.

ZAHODNA NEMCIJA

OBISK IZ LIBERIJE

Bonn, 8. okt. (AFP). Predsednik republike Liberije William Tubman je prispel davi v Zahodno Nemčijo. Na bonnski železniški postaji sta ga sprejela predsednik zahodnoevropske republike Theodor Heuss in kancler Adenauer.

ITALIJA

TRGOVINA Z EGIPOTOM

Rim, 8. okt. Trgovinska menjava blaga med Italijo in Egiptom je letos v prvi polovici leta preselila vrednost 10 milijard lir. Toliko blaga je vvozil Egipt v Italijo v prvih šestih mesecih tega leta. V istem razdobju je Italija izvozila v Egipt za dobrih 12 milijard lir blaga.

SPANIJA

NOVO AMERIŠKO LETALSKO OPORIŠČE

Madrid, 8. okt. Nedavno so začeli uporabljati prvo letalsko oporišče ameriške mornarice v Španiji, v bližini pristanišča Cádiz na jugu države. Pri Madridu in v bližini Saragosa pa že dalj časa uporabljajo letalski oporišči ameriških letalskih sil.

GRCIJA

INCIDENT NA REKI EVROS OB TURŠKI MEJI

Atene, 8. okt. (Reuter). Grška vlada je sinoči ukazala več laskim enotam svojega ladjevja, naj odplujejo v Aleksandropolis, ki je v bližini turške meje. Ta ukaz so izdali spričo nedavnih incidentov med turškimi obmejnimi

stražami in grškimi ribiči, ki so ribarili na reki Evros. Turške obmejne straže so prijele šest grških ribičev.

Grškim obmejnimi oblastem v Trakiji so dali navodila, naj prenehajo turške prilozbe, češ da so grške ribiške ladje kršile predpise teritorialnosti turških voda.

TRGOVINSKA POGAJANJA S KITAJSKO

Atene, 8. okt. (Reuter). Zastopniki grške in kitajske banke se v Bernu v Švici neuradno pogajajo o trgovinski menjavi blaga v vrednosti 3 in pol milijona funtov. Na podlagi novega sporazuma naj bi Grčija izvezala na Kitajsko tobak, bombež in vino, uvažala pa kmetijske pridelke.

CIPER

SPET SMRTNA OBSODBA CIPRSKEGA UPORNIKA

Nikosija, 8. okt. (Reuter). Posebno sodišče v Nikosiji je danes obsodilo na smrt 22-letnega ciprskega Grka Nikosa Kardelisa, ki so ga obdolžili, da je 21. junija v Larnaki ubil nekoga britanskega policijskega narednika. Kardelis je krivdo zanimal.

Danes so v Nikosiji nadaljevali preiskavo proti 21 britanskim upornikom vojakom. Proučili so dokazno gradivo. Ni še odločeno, ali bodo vojake postavili pred vojaško sodišče. Arretirani vojaki so rezervisti, ki so jih po izbruhu suezkega spora premestili na Ciper. Svojem poveljniku so izročili petico, v kateri prosijo, naj bi jih za božice pustili domov.

SZ

PREDSEDNIK SIRIJE PRIDE NA OBISK

Moskva, 8. okt. Predsednik sirske republike Sukri el Kuatli bo konec oktobra prispel na uradni obisk v SZ. Tu se bo mudil 10 dni, nakar bo odpotoval v Indijo in Pakistan.

AMERIŠKI INDUSTRIJCI IN TRGOVCI NA OBISKU

Moskva, 8. okt. V Moskvo je prispela skupina 48 ameriških industrijcev in zastopnikov velikih trgovskih družb iz ZDA in Kanade. Navezali bodo stike s sovjetsko vlado in posameznimi podjetji.

PREMIČNA ATOMSKE CENTRALA

Moskva, 8. okt. V SZ izdelujejo zdel načrte za premično električno centralo na atomski pogon. Sovjetski znanstveniki Slavski pravi, da gradnja ledolomilca na atomski pogon lepo napreduje. Ladja bo lahko plula z brzino 16 milj na uro.

HONDURAS

INCIDENTI MED VOLITVAMI

Tegucigalpa (Honduras), 8. okt. (AP). V Hondurasu so bile večeraj volitve v ustavodajno skupščino, ki naj bi sprejela novo ustavo in imenovala novega predsednika republike. Literaci so se že prej pritoževali, da jih je sedanji predsednik Losan ovrnil v predvolilni kampanji in da jim onemogoča izpolnjevanje njihove volilne pravice. Voditelj liberalne stranke Morales živi v tujini kot begunec.

Policijska je večeraj v Tegucigalpi streljala na volivce, ki so se zbrali pred poslopjem liberalne stranke. 9 ljudi je bilo ranjenih, eden pa ubit.

KITAJSKA

OBISK IZ PAKISTANA

Peking, 8. okt. Predsednik pakistanske vlade Suhrawardi in zunanji minister Kan hosta na povabilo predsednika kitajske vlade Ču En Laja odpotovala na Kitajsko, kjer se bosta mudila od 15. do 29. oktobra.

Govro Altman

OB REHABILITACIJI RAJKA IN TOVARIŠEV

NOVE, SVEŽE TENDENCE V POLITIČNEM ŽIVLJENJU MADŽARSKE

Budimpešta, 8. okt. Večeraj jutraj je prišel na stanovanje Rajkove vdove brkat mož šestdesetih let. Z Rajkom se je seznanil v enem izmed Horthyjevih koncentracijskih taborišč. Hotel se je udeležiti pogreba bivšega voditelja Partije na Madžarskem, pa je prispel prepozno, ker nekateri vlaki zaradi pomanjkanja premoaga ne vozijo. V lesenem zabojčku je prinesel s seboj šop nageljnov koreninami in lopatico, da bi jih zasadi na Rajkovem grobu. Čelo steklenico vode je vzel na pot, da bi jih zalil. Na pogreb je prispel kot rečeno prepozno. Zato se je oglašil pri Rajkovi vdovi, ji izrekel sožalje in izročil polo papirja za govorom, ki ga je bil pripravil za pogreb. Rajkova vdova mi je pokazala ta govor, iz katerega povzemanj nekaj besed.

»Laszlo Rajk je bil plemenit

sad ogromnega drevesa človeškega življenja. Ta sad je bil malone že dozorel, pa so ga presenetili za jedalci in ga uničili, preden je dozorel. Drevo pa je ostalo.«

Pravijo, da bodo prihodnji teden svečano pokopane žrtve čiščenja v madžarski vojski iz leta 1950, potem pa pridejo na vrsto še drugi. Hkrati v Budimpešti trdijo, da so pravkar aretirali bivšega namestnika šefa organa varnosti in njegove sodelavce v nezakonitih preiskavah in drugih krivičnih ustave in zakonov. V teh dejstvih vidijo ljudje tu dve strani istega procesa, odstranjevanje madežev z nedolžnih ter žigosanje in kaznovanje krivcev. Ljudje so večinoma zadovoljni s »potekom prvega dela tega procesa, o drugem pa menijo, da še ni končan. Za besedami govornika ob odprtem grobu, da je treba »krivce

pribiti k sramotnemu stebru«, so vsi videli predvsem Rakoszyja.

Človek lahko opazi, da gre madžarsko življenje po julijemskem plenumu skozi nekakšno čistilnico. Naglo razčiščevanje stalniščične dediščine je prišlo do izraza zlasti na področju rehabilitacije. Na političnem torišču so se znova pojavili nekateri ljudje, ki so bili več let zaprti ali pa »odstranjeni«. Bivšega vodjo Socialnodemokratske stranke in poznejšega vodjo Partije madžarskih delovnih ljudi Arpada Sakaszyja so znova sprejeli v Partijo. Po mnogih letih so objavili prvo izjavo bivšega predsednika madžarske republike Szoltana Tildyja, politika iz stranke malih posestnikov. Vse kaže, da bodo oba izvolili v vodstvo reorganizirane Ljudske fronte, ki naj bi na podlagi julijemskih sklepov razširila

svoje delovanje. Novinarjem, ki so bili konec lanskega leta izključeni iz Partije na podlagi tako imenovane »resolucije o književnosti«, so sporočili, da je bila njihova kazen krivična. Na visokih državnih, partijskih in družbenih položajih se pojavlja čedalje več rehabilitiranih obsojencev.

Vse politično življenje na Madžarskem je zadnje čase živahnejše. Seveda pa vseh težav še niso odpravili. Cutiti jih je zlasti v gospodarstvu. Trenutno Madžarski zelo primanjkuje premoaga in zato je nastal zastoj v prometu.

Raikova vdova je dobila iz vseh krajev dežele mnogo brzojav, v katerih se ponavlja zahteva: »Kaj takšnega se ne sme več zgoditi!« Ta zahteva je izzvenela tudi iz vseh večerajšnjih govorov na budimpeštanskem pokopališču. Te besede ponavljajo tudi časniki, ki poročajo o svečanem pogrebu. Danes sem bil znova na pokopališču. Skupine ljudi in posamezniki še zmerom hodijo na štiri s cvetjem pokrite sveče grobove. Zlasti mnogo je med njimi delavcev.

Očitno je, da se tukajšnja jav-

PRED PROSLAVO 70-LETNICE KMETIJSKE SOLE

Prenovljena šola na Grmu

Ze od daleč se sveti skozi kostanjev drevored na Grmu postopje prenovljene kmetijske šole, v kateri je prejšnji teden začelo pouk 43 kmečkih fantov. Novo šolsko leto pod vodstvom ravnatelja šole ing. Milana Bračičke je posebno uspešno za Dolenjsko, saj je več kakor tri četrtine gojencev letos iz raznih dolenskih krajev, medtem ko je bilo prejšnja leta vedno več učencev iz ostalih slovenskih pokrajin.

»Hitimo, kar se le da, da bo do 21. oktobra vse gotovo!« nam je dejal, ko smo se zanimali za potek priprav na proslavitev 70-letnice obstoja šole na Grmu. In res si zidarji, pleškarji in drugi obrtniki na moč prizadevajo, da bo šola dostojno urejena pozdravila številne goste, ki bodo prišli na zborovanje absolventov in nekdanjih predavateljev na Grmu. Ko smo vprašali, kaj vse pripravljajo za 70-letnico, nam je prijavil ing. Bračička ljubezljivo pojasnil:

V Domu JLA koncert koroških Slovencev; pel bo zbor SPD iz Zelezne Kaple.

»Ali niso v zvezi s proslavo na Grmu tudi neka zborovanja kmetijskih strokovnjakov?« smo še povprašali.

»Proslave 70. obletnice naše šole bodo trajale do 27. oktobra. Tako bo 22. oktobra dopoldne na Grmu republiško zborovanje predavateljev vseh slovenskih kmetijskih šol. V torek se bodo zbrali v Novem mestu mladi zadržniki Dolenjske, v sredo pa bo v Domu JLA zborovanje živinorejcev sivojavega področja iz naše republike. V četrtek in petek bo prav tako v Domu JLA republiško zborovanje sadjarjev, 25. oktobra zborovanje pa bo koncert moškega pevskega zbora PD Dušan Jereb za udeležence zborovanja in za domače goste. V soboto, 27. oktobra, se bodo zbrali v Novem mestu dolenski vinogradniki; na zborovanju se bodo pogovorili o vseh problemih, ki zanimajo dolenskega kmeta. Ves teden bodo

šole obiskovale razstavo na Grmu, vsak večer pa bomo na podeželju vrteli kmetijske filme.

»Pa prijave?«

»Z vseh strani dobivamo pisma nekdanjih učencev naše šole, da nas bodo obiskali. Veseli smo srečanja z absolventi, slavnost na šoli ob njeni 70-letnici pa bo velik dogodek tudi za nov letnik, v katerem se je z veseljem lotilo učenja in dela na šoli novih 43 kmečkih fantov.

Priljubljeni odbor, v katerem sodelujejo prosvetni delavci, kmetijski strokovnjaki in tovariši iz političnih in strokovnih organizacij, ima te dni, pred proslavo, še obilo dela. Z dosedanjim delom se je grmska kmetijska šola dobro zapisala v zgodovino slovenskega kmetijskega šolstva, sedanja obletnica pa obeta njen nadaljnji razmah. V redno šolanje letos ne more več sprejeti novih učencev, ki se še priletajo. Zanje bo organizirala dvoletno zimsko kmetijsko šolo, ki bo trajala od jeseni do pomladi.

Cvetje in sneg na Kobariskem

Letos se je mogočen divji kostanj na trgu v Kobaridu kmalu osul. Pred kratkim pa je spet ozelenel in tudi pred dnevi cvetel. Po vrhu krošnje, ki je ob robovih ozelenela, letos kostanj še drugi cveti.

V noči od 5. na 6. oktobra je bilo na Kobariskem precejšnje neurje z močnim vetrom; sneg pa je pobil vse okoli ležeče hribe in tudi niže ležeče vasi kot Krm, Ravne in druge. Prebivalci okraj meje pa vedo povedati, da je v tej noči neurje uničilo koruzna polja v Furlanji.

Rekorden ulov ob istrski obali

Slovenski ribiški podjetji »Ribač« iz Izoli in »Ribič« v Piranu sta te dni zabeležila rekorden ulov. V bližini Počreča so ulovili ribiči nad 150 ton rib, v bližini Pirana pa so v eni sami noči ulovili skoraj 4 vagonne sardel. Zaradi obilnega ulova imajo tovarne za predelavo rib v Izoli polne roke dela. Samo v »Irisu« v Izoli so v enem dnevu predelali 3 in pol vagona rib, kar je do danes rekord podjetja. Manjše količine rib so spravili tudi v hladilnico podjetja »Fructus« v Kopru.

Med posadkami ribiških ladij se je najbolje izkazala posadka ladje »Val« podjetja »Ribač«, ki je letos ulovila že 15 vagonov rib.

PLENUM OKRAJNE GASILSKE ZVEZE ZA GORENJSKO V vrstah gasilcev PREMALO MLADINE

Več skrbi strokovnemu šolanju. Družba mora zagotoviti materialna sredstva za delo gasilskih organizacij

Jezerško, 7. okt. Za plenum Okrajne gasilske zveze za Gorenjsko, ki je bil neposredno po II. gasilskem festivalu Slovenije, je značilna kritična analiza nekaterih pomanjkljivosti v delu gasilskih organizacij, iskanje poti za nadaljnje delo, zlasti pa način za razširjenje gasilske organizacije med mladino.

Zaradi izredno pomembne družbene vloge, ki jo imajo gasilske organizacije za varovanje družbenega premoženja, je nujno potrebno gasilskim organizacijam dati več pomoči pri krepitevi gasilstva in odpravljanju lastnih napak. Samo letos so na Gorenjskem gasilci preprečili škode za več kot 25 milijonov dinarjev. Eno najbolj pomembnih vprašanj je strokovna in ideološko politična vzgoja članov. Zlasti veliko skrb je treba posvetiti ideološko politični vzgoji, ker je gasilska organizacija zelo razširjena družbena organizacija. To je tembolj potrebno, če upoštevamo, da je na Gorenjskem vključeno v njej skoraj 9 odstotkov vseh prebivalcev.

Uspešnejše delo gasilskih društev ovirajo tudi nezadostna materialna sredstva. V tem leži tudi izvor razvpih veselic. Predsednik Gasilske zveze Slovenije Matevž Hacc je poudaril, da je takšen značaj imelo gasilstvo v preteklosti, sedaj pa je družba dolžna dati gasilstvu materialna sredstva, posebej se zato, ker ne vloga gasilskih organizacij ni na požarni službi, ampak imajo gasilske organizacije tudi pomembno, no kulturno prosvetno dejavnost, no kulturno podedelju. Čeprav se ni zlasti na podeželju. Čeprav se ni izšla uredba o črpanju gasilskih skladov, je Gasilska zveza vendar že predlagala njihovo delitev, in sicer naj bi po tem predlogu šlo 20 odstotkov skladu za gradnjo gasilskih domov, 20 odstotkov za potrebe poklicnih gasilcev, 10 odstotkov za gasilsko šolo v Medvodah, 50 odstotkov za splošno pospeševanje gasilstva ter nabavo opreme. Predlagajo, naj bi imela investicijsko politiko v rokah občinske gasilske zveze, ki bi v sodelovanju z občinskimi ljudskimi odbori izdelali investicijske programe. Pri tem je treba zlasti poudariti to, da sredstev ne bi preveč drobili in da ne bi dovolili graditi raznih objektov, za katere ni zagotovljenih dovolj sredstev.

Na plenumu so tudi sklenili, da bi začeli pripravljati gradnjo Doma gorenjskih gasilcev v Kranju. V ta namen bodo uporabili 20 odstotkov okrajnega gasilskega sklada.

Za nadaljnji gospodarski razvoj Dolenjske

je posebno važna izpolnitev letošnjega družbenega plana

Z administrativnimi ukrepi ne bo moč dosegati storilnosti, za to so realne norme in premije, ki pa v noomeškem okraju še ne upodabljajo delavcev tako, kot bi jih lahko. — V prihodnjih slabih 3 mesecih bo treba dohiteti, kar je bilo doslej zamujeno.

Danes dopoldne bodo odborniki obeh zborov okrajnega ljudskega odbora v Novem mestu razpravljali na 9. skupni seji o polletni izvršitvi družbenega plana za leto 1956. Kolikor posamezni odborniki podrobneje ne poznajo razmer v okrajnem gospodarstvu (bolje kot jih, bi jih morali poznati predvsem člani okrajnega zbora proizvajalcev, izmed katerih pa nekateri še vedno ne vedo

za probleme svojih volilnih enot), jih je s tem seznanilo izčrpano gradivo o stanju v vseh važnejših podjetjih okraja, kakor tudi pregled ustvarjenih in doslej porabljenih sredstev v OLO in v občini. Novomeški okraj je bil dne 30. junija letno znatno pod planom; čeprav se je proizvodnja zlasti v septembru precej dvignila (celo v avgustu je ponekod še upadala), pa kaže, da bo plan do konca leta — računav v celoti za vse panoge v okraju — dosežen s približno 92%. Konec prvega polletja je znašal družbeni proizvod vseh panog gospodarstva v državnem in združnem sektorju 42% letnega plana, doseženih je bilo 45% amortizacije, 44% plač in 38% dobička. V primerjavi s prvim polletjem 1955 se je fizični obseg proizvodnje v okraju dvignil za 1,5%, medtem ko predvideva okrajni družbeni plan, da bi moral biti letos ta obseg večji za 5%. Dolenjska podjetja so si z zavlačevanjem, lagodnostjo, neresnostjo v izvrševanju planskih nalog in z izrazito neborbenostjo v proizvodnji naložila na pleča drugega polletja občutno breme, ki bi ga bilo moč do jeseni že znatno omiliti, pa so se začela zavdati kritičnega položaja marsikod šele na ponovna opozorila okrajnih vodstev in potem, ko so v zadnjih tednih organizacije, delavski sveti, sindikati in občine začeli razpravljati o uresničevanju o. neizpolnjevanju nalog letošnjega plana. Seveda vsi kolektivni ne zaslužijo take ocene; precej jih je, ki jim skrb za plače letos ni bila prva naloga. Nekatera podjetja so celo znatno presegla svoje dolžnosti prvega polletja, neizpolnjene naloge drugih podjetij pa jih z njimi vred vlečejo precej pod številko 50 odstotkov, ki naj bi — razen sezonskih artiklov — bila dosežena do konca junija.

njo, nekatera (kot n. pr. Belt) pa imajo lepe stavbe, toda premalo strojev, ki so bili predvideni za te nove objekte.

O vsem tem, pa tudi o plačevanju davkov, taks (teh je plačanih še prav malo), prispevkov v občinske investicijske, stanovanjske in cestne sklade in uresničevanju proračunov občin bodo danes razpravljali odborniki novomeškega OLO. Od njihove prizadevnosti, sklepov in skupnih naporov delovnih kolektivov v okraju je precej odvisno, kako hitro se bo razvijalo gospodarstvo na Dolenjskem v prihodnjih letih.

TA TEDEN pred ljubljanskim sodiščem

V ponedeljek bo obravnavala proti že kaznovanemu 33-letnemu elektroinštalaterju Branku Žonta iz Skofljice pri Ljubljani in še štirim obtožencem Žonta bo moral odgovarjati zaradi tatvine treh ženskih koles, enega moškega kolesa in električnega števca, S. S. in njen mož A. S., ker sta ukradeni predmete prikrala, dva privatna obrtnika pa, ker sta vsakal na eno izmed ukradenih koles novo številko.

M. P. je kupčevala s tujo valuto, zato bo prav tako prejela v ponedeljek primerno kazen poleg J. K. iz Ljubljane, ki je obtožena kaznivoga dejanja splava.

Neprevodnost je spravila na zatožno klop I. B. železniškega ključavničarja, ki je 2. februarja letos zvaril nalomljen vratni steber na železniškem vagonu in je z iskro iz varilnega aparata zažgal slamo in s tem povzročil nad 200.000 din škodo.

Zaradi hrepenenja po prepiru je M. Z. iz Podčepi pri Preserju koncem junija napadel nekoga svojega znanca in mu prizadel hud telesne poškodbe.

Zadava proti Ani Roškar in Dušanu Rebolju iz Ljubljane je že starejšega datuma, ker se je do sedaj Roškarjeva že pred vsako obravnavo opravičila a boleznijo in jo zaradi tega ni bilo mogoče zaslišati pred sodiščem. Obtožba jo bremeni, da si je kot blaginčarka hišnega sveta protipravno prisvojila od pobrane najemnine 168.923 din, da bi pa to dejanje prikrala, pa še ponaredila potrdilo o izplačilu. Dušan Rebolj pa se bo moral kot predsednik hišnega sveta zagovarjati, ker je Roškarjevi samovoljno poveril blaginjsko funkcijo, čeprav ni bila članica hišnega sveta in se zaradi raznih drugih neresnosti.

Zaradi tatvine bo moral v torek stopiti pred sodnika J. M., strojni ključavničar iz Ljubljane, ker je ukradel nekemu delavcu v »Litostroju« iz zaklenjenega garderobne omarice raznih predmetov v vrednosti okrog 2000 din, sostanovalcu pa 1000 din izpod vzgljaja postelje.

Proti bivšemu predsedniku krajevnega odbora Predosije J. K. in administratorki M. M. se bo nadaljevala v sredo obravnavna zaradi črpanja sklada, ki je bil na krajevnomu odboru in pa zaradi nevestnega dela v službi.

Prehuda kri je spravila pred sodišče tudi snajžnik v novi poštni palači S. S., ki so je najprej sprla s svojo sodelavko zaradi prenašanja in bliženja prepreg, nato pa jo z nekim predmetom udarila s tako silo po glavi, da

se je onesvestila zaradi pretresa možganov.

Tudi J. P. iz Ljubljane bo stopil pred sodnika v sredo, ker je zagrešil kaznivno dejanje sovražno propagande.

Grdo in brez vsakega pravega vzroka je žalil državo, njene organe in predstavnike tudi M. A., zato se bo moral prav tako, kakor J. P. zagovarjati pred sodniki v sredo.

Že večkrat kaznovana Jožica Zgrajnar se je na zadnji obravnavi 2. oktobra sklicevala na nove priče, ki naj bi ovrgle obtožbo proti njej, da je ukradla v noči od 7. na 8. septembra letos v Frankopanski ulici žensko kolo, zato bo obravnavna ponovno v četrtek.

Obravnavam, ki bi se bile že morale končati, se je z nenadnim bivačkim izogibal tudi A. P., ki bo moral v četrtek, ko bo na sodišče priveden, končno le polagati račun za napad na svojega očima, kateremu je lani polomil celo roba.

Zaradi neupoštevavanja določil Pravilnika o higienskih in tehničnih varnostnih ukrepih bo sedel na zatožno klop v četrtek tudi gradbeni delovodja A. O. iz Brega pri Komendi, ker ni dovolj zavaroval gradbišča v tovarni »Svilanit« v Kamniku, kar je imelo za posledico hudo nesrečo nekoga delavca. Krivdo je skušal pri eni prejšnjih obravnav obtoženec zvrniti s sebe z raznimi zagovori, katere bo pa sodišče to pot preverilo z zaslišanjem nekih prič.

Alojzija Končar iz Ljubljane se kar ne more odvaditi izmikanja tujih svitarji, saj bo v petek že petič pred sodiščem, tokrat zaradi šestih tatvin perila in obleke, pa še zaradi goljufije.

S tatvino si je hotel pridobiti premoženjko korist tudi 1937. letna rojenca S. T. iz okolice Varaždana. Da pa velja poštenost več, kakor pa ukradenih 11.200 din, ga bo potnila sodba.

Javni tožilec očita M. G. gostilničarju iz Stražišča pri Kranju, da je v gostišču »Pod Joštovo« neredno gospodaril in da se mu je zaradi tega pojavil pri dveh inventurah blagovni primanjkljaj v skupnem znesku 506.776 din. Ta primanjkljaj bo moral M. G. opravičiti sodnikom, ker bo steer obsojen.

Franc Kuzma iz Godecovec v Prekmurju, ki je bil že trikrat kaznovan zaradi tatvine, se je letos ponovno opazil in ukradel v Ljubljani 35.000 din vredno moško kolo. Zaradi tega se bo v soboto moral zagovarjati skupno s tremi pretepači iz Ljubljane in J. L. ter J. M., ki sta obtožena splava. — k.

Komisija za razpis mest direktorjev Občinskega ljudskega odbora RADEČE, razpisuje na podlagi člena 60 Uredbe o ustanavljanju podjetij in obrti

mesto direktorja

Industrije gradb. materiala Radeče, Zidani most

POGOJI:

- diplomiran tehnik gradbene stroke z najmanj 3-letno prakso v delih gradbeništva;
- s srednjo strokovno izobrazbo z najmanj 6-letno prakso v proizvodnji gradbenega materiala.

Plača po tarifnem pravilniku. — Ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja, dokazilom o strokovni izobrazbi in kratkim življenjepisom pošljite na naslov: Komisija za razpis mest direktorjev Občinskega ljudskega odbora Radeče.

3739

Komisija za razpis mest direktorjev Občinskega ljudskega odbora RADEČE, razpisuje na podlagi člena 60 Uredbe o ustanavljanju podjetij in obrti

mesto direktorja

Industrije gradb. materiala Radeče, Zidani most

POGOJI:

- diplomiran tehnik gradbene stroke z najmanj 3-letno prakso v delih gradbeništva;
- s srednjo strokovno izobrazbo z najmanj 6-letno prakso v proizvodnji gradbenega materiala.

Plača po tarifnem pravilniku. — Ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja, dokazilom o strokovni izobrazbi in kratkim življenjepisom pošljite na naslov: Komisija za razpis mest direktorjev Občinskega ljudskega odbora Radeče.

3739

ODKRIVANJE NOVIH PLASTI v kamnolomih kraškega marmora v sežanski občini

Podjetje MARMORINDUS v Dutovljah je začelo intenzivneje odkrivati nove plasti marmora v svojih kamnolomih. Med drugim so odprli nov kamnolom Kostanjca III, kjer pridobivajo kvalitetni rumeni stalaktit. Povečali so tudi proizvodnjo rumelega stalagnita v kamnolomu Gorjanskem ter začeli podrobneje raziskovati repen marmor, po katerem je veliko povpraševanje tudi v tujini. V svojem mehaničnem obratu pa nameravajo izdelovati kombinirane izdelke iz marmora in aluminija (sanitarne naprave, gospodinjske okrasne predmete itd.).

Podjetje se je v prvem polletju borilo s precejšnjimi težavami in so izpolnili plan le s 43 odstotki. Vzrok je bil predvsem

v nepravilni vložitvi investicijskih sredstev v mehanični obrat. Praksa je namreč pokazala, da je bolj prikladno, če podjetje naročuje stroje v tovarnah in povsiti vso pozornost proizvodnji. Ker je bilo pri plačevanju delavcev precej nerednosti, so začeli uvajati sistem nagrajevanja po učinku dela. Pri kamnoseških delih so že postavili norme, medtem ko jih v kamnolomih uvajajo. V zvezi s tem pa je precej objektivnih težav, ker je nemožno predvideti ali bodo delavci pri normiranem delu naleteli na zdravo ali defektno steno. Zato bodo delo normalizirali po skupinah in po asortimentu in posebej nagradili prizadevnost posameznikov in skupin. O vseh teh vprašanjih se bodo pomenili na tedenskih proizvodnih sestankih po obratih in na sestankih vodilnega strokovnega kadra.

Vrednost letne proizvodnje MARMORINDUSA znaša 120 milijonov dinarjev. V prihodnjih letih računajo, da bodo povečali proizvodnjo na 2000 kubičnih metrov blokov letno. Podjetje oskrbuje s svojimi proizvodi v glavnem domači trg (letos sodelujejo med drugim pri gradnji novega poslopja republiške ljudske skupščine v Ljubljani), okrog 30 odstotkov proizvodov pa gre v iz-

voz. Glavni interesi za kraški marmor so Avstrija, Nemčija, Italija, Švica in Belgija.

Domača noviteta na koprskem odru

Gledališča Slovenskega Primorja v Kopru je v zvezi zvečer ob otvoritvi nove sezone uprizorilo dramsko kroško nove serije preteklosti »Svetloba nad izkopske preteklosti« Svetloba nad izkopske preteklosti. Avtorja režiserja Aleksander Marodi in dramaturg Dina Radojevič in domaći ansambl je občinstvo nagradilo s priznanji. Cestital jim je tudi član upravnega odbora gledališča dr. Svetozar Polič, ki je poudaril prispevek uprizoritve k izobraževanju latskega borvalstva ter k odkrivanju preteklih dobrih tradicij tukajšnjega prebivalstva za svobodo in socialne pravice.

Kmetijska razstava v Gornji Radgoni

V soboto popoldne so odprli v Gornji Radgoni občinsko kmetijsko razstavo, ki bo odprta do ponedeljka, 8. t. m. Največ so razstavila kmetijska gospodarstva Gornja Radgona, Kapela in Črnel, mnogo pa tudi kmetijske zadruge. Razen teh je razstavilo svoje prideleke in živino še okrog 40 zasebnih kmetovalcev. Kmetijski razstavi je priključena še gozdarsko-lovska razstava in ribiški kotiček. Vsa razstava kaže, da je kmetijstvo v radgonski občini letos precej napredovalo.

Prodamo 3-tonski tovorni avto »MERCEDES«

potreben manjših popravil

Elektro Ljubljana-mesto, Krekov trg 10

3817

INDUSTRIJSKIM, OBRTNIM IN TRGOVSKIM PODJETJEM!

INDUSTRIJA USNJA VRHNIKA

razpolaga z bogatim asortimentom metalurškega, elektrotehniškega, gradbenega, gumijastega in sorodnega materiala, ki ga nudi intesentom pod ugodnimi pogoji.

Ogled v skladišču podjetja dnevno od 6. do 14. ure.

Industrija usnja Vrhnika Telefon 16 ali 40

Tovarna farmacevtskih in kemičnih proizvodov »LEK«, LJUBLJANA

CELOVŠKA CESTA 135

razpisuje

NASLEDNJA DELOVNA MESTA ZA:

OBRATNEGA KONTROLORJA

v ekstraktivno-alkaloidnem obratu

KEMOTEHNIKA - ANALITIKA

POGOJI: DOKONČANA TEHNIČNA SREDNJA SOLA — KEMIJSKI ODESEK. MOŠKI.

Delovni mesti se nahajata v obratu Mengeš. Prevoz s tovarniškim avtobusom.

Ponudbe z življenjepisom poslati Upravi podjetja do 20. oktobra 1956.

3870

V SLUŽBI ZNANOSTI

TRETJI MEDNARODNI KONGRES ARHIVARJEV V FIRENCAH

V zadnjem tednu septembra je bil v Firencah tretji mednarodni kongres arhivarjev, ki je zbral nad 650 udeležencev iz najrazličnejših krajev sveta. Razen držav zahodne Evrope so se ga med drugimi udeležili dokaj številni arhivisti iz Sovjetske zveze, Poljske, Madžarske in Romunije. Od afriških držav je bil med drugimi zastopnik Egipt, od azijskih Indija in Izrael, od ameriških ZDA, Jugoslovanskih udeležencev je bilo skoraj 20, med njimi 3 Slovenci. Jugoslovani so bili od drugih delegacij toplo sprejeti in so se konzervativno vidno udeleževali. Naša delegacija je med drugim razdelila udeležencem ilustrirano brošuro, v kateri so vsebovane glavne informacije o arhivski službi in dejavnosti v Jugoslaviji. Brošure, ki je tiskana v francoskem jeziku, je oskrbel in založila Zveza arhivskih delavcev Jugoslavije.

Na oficijalnem delu kongresa so se obravnavala tri vprašanja, o katerih naj bi udeleženci izmenjali izkušnje in mnenja: O novih arhivskih napravah je podal osnovno poročilo švedski referent. Navedel je glavne značilnosti novih arhivskih zgradb in notranje opreme, opisal n. pr. železobetonske novogradnje z zunanjimi stenami iz steklenih blokov, arhive v granitnih skalah, glavne sisteme kovinskih polic in razne moderne sisteme tesnega vakumlješčenja. V diskusiji so bile navedene nekatere nadaljnje podrobnosti v zvezi z arhivskimi novogradnjami, pa tudi v zvezi z adaptacijami historično pomembnih stavb za arhivske namene.

Problem škrtiranja je danes med najtežjimi problemi, ki se stavi arhivistom. Na eni strani je praktično nemogoče, neracionalno in nesmiselno kopičiti v celoti vso ogromno maso modernih uradnih papirjev, na drugi strani pa je praktično skrajno težavno najti pravi kriterij za to, kaj naj se uniči in kaj naj se ohrani bodočnosti. Angleški referent je sestavil pregled zadevne zakonodaje in prakse v raznih državah. Mnoga vprašanja so ostala slejkoprej odprta, udele-

ženci pa so dobili vsaj pregled nad zapleteno problematiko, kar bo vsekakor vsaj do neke mere tudi že pripomoglo do bolj premišljenega dela. Nesporo pa je bilo načelo, da je treba za vsako ceno preprečiti nesmotrno uničevanje aktov v raznih uradih in ustanovah brez sodelovanja strokovno razgledanih in v zgodovini podkovanih arhivistov.

Tudi problem zasebnih arhivov in njihovega razmerja do javne arhivske službe je med najbolj aktualnimi problemi arhivstike, resda bolj v kapitalističnih deželah (zasebna gospodarska podjetja) kot v socialističnih. Italijanskemu referentu se je posrečilo opisati precej pregledno podobo stanja v raznih deželah, a v bistvu vprašanja — v razmerje med zasebno lastnino in javnim interesom — ni globlje segel. Konflikt, ki obstaja v tem razmerju v kapitalističnih deželah, je prišel do izraza v diskusiji, ko sta dva belgijska udeleženci v dokaj ostri medsebojni debati o konkretnih primerih zagovarjala prvi privatni, drugi pa javni interes, ne da bi seveda mogla v tem okviru vprašanje načelno rešiti.

V splošnem pa je bilo znatno, da so se referenti in diskutanti v splošnem omejevali na podajanje opisov dejanskega stanja v splošnem ali v posameznih deželah ter da se v glavnem niso dotikali načelnih vprašanj. To je v zvezi z dejstvom, da je arhivska problematika v svoji ogromni večini praktičnega, delno prav tehničnega značaja in da delo v arhivih vzgaja bolj praktične delavce kot teoretske mislece, čeprav je treba pripomniti, da nekoliko bolj načelno in teoretsko pogljobljeno delo tu in tam ne bi bilo odveč. Praktično-poročevalski značaj kongresa je znatno vplival na njegov splošni potek, pri katerem z že omenjeno izjemo ni prišlo do borbe mnenj, marveč je potekal v zelo mirnem vzdušju, v katerem so različna gledanja udeležencev sicer tu in tam prihajala do izraza, vendar ne da bi prišlo do razčiščenja stališč.

Razen diskusije k referatom so

bili v strokovnem delu dobro organiziranega kongresa na programu tudi ogledi raznih bogatih arhivskih razstav v Firencah, Pratu in Sieni.

Oficijalni program, še bolj pa osebna diskusija z udeleženci iz drugih držav so posredovali našim udeležencem mnogo dragocenih izkušenj in pobud, ki bodo mogli bistveno prispevati k nadaljnjemu razvoju arhivske službe v Jugoslaviji. V marsikaterem pogledu pa so se mogli naši udeleženci prepričati, da smo že sedaj dosegli v primeru z mnogimi drugimi državami zelo razveseljivo raven arhivske službe, zlasti kar se tiče kvalitete našega kadra in njegove pripravljenosti do dela. S. V.

RAZGOVOR O OTROŠKI RISBI

V Mali galeriji je razstavljen letni obračun Eksperimentalne likovne šole. Kogar so spomladu pritegnile in navdušile slike francoskih otrok v Jakopičevem paviljonu, bo z veseljem obiskal tudi Malo galerijo, tembolj, ker so razstavljeni dela sadovi domače izkušnje na tem področju. Slike so razporejene po temah in tehnikah in smotno predstavljajo otroški likovni svet in izraz.

Prof. Marija Vogelnikova, ki vodi eksperimentalno likovno šolo, nam je v razgovoru povedala nekaj o izkušnjah in ciljih sodobne likovne vzgoje. »Estetska vzgoja je v naših učnih načrtih zastavljena in vse kaže, da se ne zavedamo njene moralno-politične pomembnosti. Stari vzgojni principi postavljajo na prvo stopnico k znanju učenje, moderni pedagogi pa menijo, da je treba otroka najprej čustveno odpreti in preko sproščene ustvarjalnosti privedi do znanja. Sproščanje otrokovega čustva, ki je eden od namenov sodobne likovne vzgoje, je velikega moralnega pomena za oblikovanje sprostene in svobodne človeške osebnosti. Po drugi strani je zvezana z našim delom tudi izobrazba estetskega čuta, pri otrocih, ki bodo kasneje, ko odrastejo, svoji intelektualni izobrazbi primerno kulturno razgledani in razumevaljivi.«

Eksperimentalna likovna šola je stara zdaj tri leta. Ustanovljena je bila najprej v okviru Centralne ljudske univerze, kasneje pa je prišla v sestavi Pionirske knjižnice. Lani je bilo vpisanih 200 učencev, ki so bili po starostnih stopnjah razdeljeni v štiri oddelke. Najlepše priznanje je šola doživela s podelitvijo zlate medalje enemu njenih obiskovalcev na mednarodni razstavi otroških risb v Indiji.

Z letošnjim letom je vpis še narastele. Solo nameravajo razen tega še razširiti, tako da bi v posebnih tečajih zajeli mladino do končane srednje šole. Poseben te-

Razstava Bojana Golje

V sredo, dne 10. oktobra, bo v spodnjih prostorih Umetnostne galerije ob 4. uri popoldne odprta razstava Bojana Golje, mladega mariborskega grafika in slikarja, ki je nedavno končal akademijo, vendar pa že nekaj časa zbujajo pozornost z nekimi grafikami realistične in tudi blage surrealistične smeri. Razstavil bo okrog sedemdeset risb in grafik.

Drevi ob 18. uri bodo v zgornjih prostorih Moderne galerije odprli retrospektivno razstavo del akademskega slikarja Franceta Kralja. Na sliki: Vaška slika, 1927

VZGOJA SRCA

čaj nameravajo uvesti tudi za učitelje osnovnih šol. Sedanji prostori v Pionirski knjižnici bodo za vse to komaj zadostovalni. Sola si prizadeva, da bi dobila nove prostore na podstrešju v Križankah, vendar za to zdaj še ni izgledov.

Na vprašanje, kako je z modernno likovno vzgojo drugod po Sloveniji, je tovarišica Vogelnikova odgovorila, da razen šole v Pionirski knjižnici za zdaj deluje samo še podobna ustanova v šišenski šoli, medtem ko v ostalih krajih Slovenije tega še nimajo. Razstava iz Male galerije bo pre-

nesena v Maribor in bo lahko pomnilna pomembno pobudo tamkajšnjim likovnim vzgojiteljem. V okviru novih učnih načrtov bodo tudi naša učiteljska morala pomislila na sodobnejšo in širšo likovno vzgojo bodočih učiteljev, ki bodo stvarni pouk lahko uspešno povezovali z likovno izobrazbo učencev.

Razstava v Mali galeriji dokazuje, da je ideja o sodobni likovni vzgoji živa in po svojih rezultatih tudi sposobna in vredna življenja. Treba ji je poiskati in utreti pota v širino. K-6

Presenečenje iz prve roke

Ameriški filmski delavci presenetijo od časa do časa ne samo s kakšnim nadpovprečnim, ampak tudi umetniško pomembnim filmom. Taka presenečenja so bila »Daj nam danes«, »Vse o Evi«, »Sunset Boulevard« in morda še kateri film, ki nam je trenutno ušel iz spomina. Toda vsi našteti filmi pridejo k nam že ovenčani z Oscarji, zlatimi levi, palmami in še kdo ve kakšnimi nagradami. Razen tega vsi naši časopisi po navadi poročajo o teh filmih že več mesecev pred premierami in jih seveda na vso moč hvalijo. Tako, da vsa svetovna presenečenja za nas sploh niso več presenečenja. Zgodi se celo nasprotno: naši gledalci pod vtisom napihnjene

reklame pričakujejo od teh filmov več kot jim le-ti morejo nuditi in zato odhajajo iz kinematografov razočarani.

Kolikor nam je znano, ameriški film »Mali begunec« ni bil nagradjen niti z Oscarjem, niti ni bil deležen prav posebne pozornosti na festivalu v Edinburghu, kjer so ga prikazovali pred dvema letoma. Zatorej nas je tembolj prijetno presenetil; zakaj prav gotovo sodi ta film v vrhunske dosežke sedme umetnosti. Zgodbo o petletnem fantku, ki zbeži od doma in preživi 24 ur na sejemskem zabavišču, je režiser in scenarist Ray Ashley povedal tako pristržno in neposredno, da nam bo ostala v neizbrisnem spominu. Na videz preprosta vsebina je kar nabita z imenitnimi domisleki, ki pa niso bili sproti improvizirani, temveč so plod režiserjevega življenja v otroško psiho.

Posebno pohvalo zasluži petletni naslovni junak, ki je svojo vlogo dobesedno doživljal pred kamero. Nikjer ni bilo opaziti kakršnekoli posiljenosti ali naučenosti. Tudi za to gre pohvala režiserju.

Ob »Malem beguncu« se nam zdi Bob Hope kot Casanova zelo klavrn. Njegovo vedno isto spakovanje obraza in situacijski dovpti postanejo po tretjem filmu že utrjujejoči. Ustvarjalcem »Velike uroči« pa moramo šteti v dobro, da niso zgodbe o velikem ljubimcu zasnovali resno, in da so se marsikaj ponorčevali tudi iz svojih zgodovinskih filmov. Vendar je to za količjak zahtevnejšega gledalca premalo, čeprav mu bo tu in tam izabilo smeh. ZARKO PETAN

Iz novih zbirk Prirodoslovnega muzeja

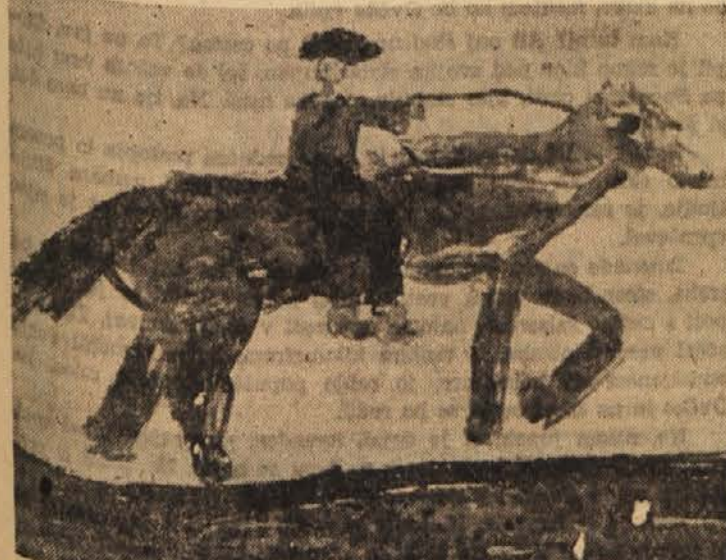
Teden muzejev v Mariboru

Od 6. do 13. oktobra traja pri nas, kot je že znano, III. Mednarodni teden muzejev, ki je v sklopu organizacije UNESCO organiziral ICOM. Da bi teden kar najbolje uspel, so naši muzeji pripravili program, ki ima v Mariboru tokrat namen, da popularizira predvsem vlogo muzejev in delo muzejskih strokovnjakov in delavcev. Mariborski Pokrajinski muzej se je odločil, da bo v tem tednu izvedel široko propagando za obisk muzeja, ki bo odprt neprekinjeno od 8. ure zjutraj do 14. ure popoldan. Obiskovalcem bodo na razpolago muzejski vodiči. Razen tega so muzejski delavci pripravili več prispevkov, ki bodo objavljeni v lokalnem časopisu, preko njih pa naj bi se ljudje seznanili z delovnimi uspehi Pokrajinskega muzeja v Mariboru, ki je v letih po osvojitvi doživel velik razmah in napredek, zlasti na področju znanstvenega prizadevanja in udejstvovanja na območju Podravja in Pomurja. Posamezni muzejski delavci bodo v tem tednu tudi predavali na raznih krajih v Ljudski univerzi in s tem približali ljudem muzejske ter druge kulturnozgodovinske znamenitosti, za katere žal še vedno ni zadostnega razumevanja in pravilnega odnosa. V izloži na Gosposki ulici, ki jo je dalo brezplačno na razpolago trgovsko podjetje »Dome«, pa bo v Tednu muzejev skromna, a

...in v Ptujju

Za teden muzejev je tudi ptujsko muzejsko društvo pripravilo obširen program. Od 6. do 14. oktobra se bodo izvrstile pomembne muzejske manifestacije, s katerimi bo stari, zgodovinski Ptuj dostojno proslavil teden muzejev. Ptujsko gledališče bo uprizorilo antično dramo »Antigonos«, v muzejskem reflektorju pa bo odprta razstava najnovejših izkopanin predzgodovinske naselbine v Ormožu in prirejeno bo predavanje o rezultatih tega izkopavanja. Med drugim bo v tednu muzejev na ptujskem gradu odprt etnografski oddelek, ki bo z zbranim narodopisnim blagom izpopolnil občutno vrzel v drugače bogatem muzeju. Po številnih drugih prireditvah bo za zaključek tedna odkrit spomenik Matiji Murku, slavistu, slovstvenemu zgodovinarju in etnografu, ki se je rodil v Drstli pri Ptujju. Doprsni kip bo postavljen v Muzejskem parku. -mr

IZ MALE GALERIJE:

Sodobna likovna vzgoja sprošča otroško duševnost. — Slika z razstave otroških risb

PO PRIRODOSLOVNEM MUZEJU

Tista leta so zdaj daleč, v megli. Samo majhni razdrobljeni drobcu so ostali kakor ponevedoma o spominu. Kdo ve zakaj, nekaj ostane in če natanko premišli, niti ni tisto tako važno ali pomembno. Samo drago je, ker je ostalo iz onih let. Tako je v meni še danes živ spomin na moj prvi obisk ljubljanskega muzeja. Te dni, ko so po 150 letih obstoja muzeja odprli prenovljeno prirodoslovno zbirko, sem se znova živo spomnil nanj.

Dolga procesija otrok se je pomikala po stopnicah na hodnik in v sobo, kjer straži veliko mamutovo okostje. Po dva in dva smo se držali za roke in zijali v živali in v na pol nerazumljive napisne pod njimi. Pomikali smo se, kakor da nas s silo nekdo tira od zadaj, mimo mirno stojičih nagačenih živali, mimo metuljev in hroščev, z iglami pripetih na bel papir. Vem, da se mi je vse zdelo ena sama velika goljufija, vse je bilo tako zelo narejeno: od hroščev do zevajočega lepa. Saj nisem mogel verjeti, da so tu prav take lastovice, kakršne gnezdijo vsako leto o naši štali, da so to oni kačji pastirji, za katerimi sem se podil ob domači Temenici, ali metulji ali majski hrošči, ki so bili zame še vedno samo kebrli. Menda smo bili vsi, kar nas je bilo tisti dopoldan v muzeju ra-

zen treh učiteljev, razočarani. Vedno bolj smo rinili proti izhodu, se za hip pomudili še ob mamutu in že smo bili daleč proč od muzeja in njegovih zbirk.

Daleč je že to. Morda se ne bi niti izluščilo iz megle pozabe, da nisem te dni zopet hodil po istih prostorih. Vendar to niso bili več isti prostori! Kakor da je življenje prišlo v njih, pravo življenje v mrto muzejski prostor. Opazil sem to takoj, brž ko sem bil mimo stare Zoisove zbirke mineralov, ki se gnete na hodniku kakor nekaj in mimo dooran mamuta, jamskega medveda in losa, ki je ostala nespremenjena in še čaka, da dobi podobo 20. stoletja. Namesto pustih omar so v oitrine ujeli košček narave, osako žival so postavili v okolje, v katerem živi. To so zdaj male pristne slike narave. Lepe so in poučne.

Zdaj, ko sem že skorajda pozabil na svoje dolenske kraje, na lastovico, metulje, marjetice, hrošče in kačje pastirje ob Temenici, je vse lo zavelo pred menoj — v muzeju. Narejene rože, listi dreves, cvetovi, vsega skorajda ne ločim od njihovih naravnih vzorcev, ptič, ki je v gnezdu in ne več v škatali, žoopisan metulj, ki ni več pripet z iglo na papir, ampak se valja na coetu, alpski kozorog in planinski orel v planinah, gams in v ozadju naslikan Jalovec in

med skalami kakor prave triglavske rože in kakor pravi rdeči sleč! Zares: to je zdaj živ muzej. Daleč bolj priročilen in daleč bolj sodoben kot oni, ki sem ga ne preveč rad gledal pred toliko leti.

Zivi, novi, sodobni muzej. Ptič, ribe, žuželke, pajki — vse je postavljeno tja, kamor spada: na drevesa, v vodo, med zelenje in coetje. Lastovico sem zopet srečal na njenem gnezdu ob podbojih hlebskih vrat, škorca na jablani, slavčka med jelševjem in jerebico kakor nekdo med makom in plavicami. Zivi, novi, sodobni muzej. Muzej, ki je hkrati najzgodovnejša učiteljica in najboljša učilnica.

Nekaj pa je sedaj v tem muzeju celo v resnici živo. To je mala človeška ribica Proteus, posebnost in znamenitost naših kraških jam. Kmalu ob ohodu so jo namestili v vodi in zdi se, da ji ni najbolj, edini živi, med vsem tem sicer odlično ponarejenim svetom, sredi posebnega življenja nagačenih živali. Toda vendar življenja! Vsaj iluzija je tako močna in prepričljiva. Ustvarjajo jo bodisi rastline ali predmeti ali poslikano ozadje.

Mala gruča otrok se je prerinila predme in me potisnila od vitrine, ki sem si jo pravkar ogledoval. Slišal sem, kako so menili, da je tam in tam bilo prav tako, da je ta in ta ujel prav takega metu-

Knjige in revije

PREJELI SMO V OCENO:

FRANC JECELJ: PRIROČNIK ZA DELO NADZORNIH ODBOROV V KMETIJSKIH ZADRUGAH. Založila založba Kmečka knjiga v Ljubljani 1956. Strani 28 + (IV) 8°.

Mato Lovrak: »Deček konzul«. Prevodel Dušan Mevlja. Ilustriral in opremil Slavko Theec. Založila založba »Obzorja« v Mariboru, 1956, strani 141 + (III), M 8°. — Pisatelj Mato Lovrak je eden tistih avtorjev, ki pišejo samo za mlade bralce. »Deček konzul« je povest, ki je v njej zajeto obdobje tik po zadnji vojni, ko so tudi jugoslovanski pionirji sodelovali pri obnovi porušene domovine.

Franc Bevč: »Krivni računi«. Primorska založba »Lipa« je te dni izdala zbirko novel pisatelja Franceta Bevka, naslovljeno »Krivni računi«. V knjigi so zbrane povesti, ki jih je pisatelj napisal v povojnem času, vsebinsko pa posejajo v čas narodnosvobodilne borbe ter opisujejo fašistično nasilje in partizansko borbo.

Skribimo za zdravje naših otrok in mladine. Knjižnica Zveze prijateljev mladine, št. 6. V brošuri je zbrana nekaj gradiva s prvega kongresa za zaščito otrok, ki je bil pred letom dni v Beogradu. Namen izdaje knjižnice je, kakor pojasnjuje uredništvo v spretni besedi, seznaniti najširšo javnost s problemi zdravstvenega in socialnega varstva otrok.

R. M. Wallisfarth: ...SOS... LETECI KROZNIKI. Fantastični roman. Prevodel Ivan Dolenc. Ilustriral in opremil Branko Zinauer. Izdala založba Obzorja v Mariboru. Strani 215 + (II), 8°. Roman je kot zabavnotivo izhajal iz snopišč, iz po številu, po vzorcu svojčasnih »tedenskih romanov«. Kot kaže, je tak način izdajanja romanov in drugih zgodb bolj ali manj dobičkonosen, kar je teh izdaj menda edini namen. Ne bi bilo napak kdaj pa kdaj pogledati po naših kioskih in trafikah in ugotoviti, koliko različnih vrst takih »tedenskih romanov« prodajajo tam in kako je z njihovo vzgojno plačo.

PROGRAM LJUDSKE UNIVERZE 1956-1957. Izdal Svet Svobod in prostevnih društev okraja Ljubljana. Program obsega načrt predavanj, tečajev in šol za tekoče šolsko leto. Obseg 42 strani. Nihače, ki želi biti seznanjen z bogato dejavnostjo naše ljudske prosvete, ne sme ostati brez tega programa.

PIONIR. Letnik 1956/57. Štev. 1. Novi letnik »Pionirja«, ki ga ureja France Onič, prinaša v prvi, lepo ilustrirani številki prispevke Stane Vinček, Edo Peroci, Kristine Brenkova in drugih. Nadaljuje se povest o »Piki« Rogvičici Astrid Lindgröve v prevodu v. Brenkove, beremo o taboru »Sivihi« radarjev, Nebrujevo pismo hčerki Indjiri, športne in druge zanimivosti. Na platnicah se začneja zgodba Volka Novaka o »Binu« in njegovi družini.

PRAVLJICA. Založba Obzorja v Mariboru nam je poslala še nekaj zvezkov svoje zbirke »Pravljice«. Št. 54: Ema Bobnik: Grosje stare Magdike. Št. 55: keltška naravnost »Kovanov« dogodivščine. Št. 56: Milica Kitek: Pomladanka in njene tri sestrice (o štirih letnih časih). Št. 61: Palko Dolinec: Okamenelo kraljičice. Št. 64: Vilko Banko: Pravljica o ugrabljenih otrocih in št. 65: Italijanska narodna »Zlate oranžje«.

FILIP KALAJ: VESELI VETER. Opremil avtor. Grafikalno in tipično ovitku je delo slikarja Franceta Miheliča. Izdala Cankarjeva založba v Ljubljani 1956. Strani 243 + (II), 8°. — Avtorjevi esei o partizanskih umetnikih, gledališčnikih, pesnikih in grafikih bodo obnovljeni, v novi obliki na novo oživil in mnogim v svojo intimno in prisrčno noto, ki je rahlo obilna, pisateljeva dobrotina in megle hudomušna misel, pridobil nove bralce. Knjiga je prijeten dogodek na našem knjižnem trgu.

JANEZ MENCINGER: MOJA HOJA NA TRIGLAV. Zbirka »Naši pesniki« in pisateljštva št. 12. Prireditelj, opombe in spremne besede napisal France Vodnik. Izdala Primorska založba Lipa v Kopru 1956. Strani 224 + (II), 8°. — Janez Mencinger, pisatelj druge polovice 19. stoletja, je s tem delom dosegel višek svojega literarnega delovanja. Tu so najpopolneje predstavljeni pisateljev duh, miselnost in slog. V tem delu se je še enkrat spomnil Bohinja, kjer je preživel mladost in se mu je prvi razodela skrivnost življenja. Na prvilo z obirno spretno besedo posebej opazujemo slavist in dijaštvo.

MLADA POTA. Leto V, št. 1. Novi letnik, prenovljen tudi na zunan, bo tudi nadalje v literarnem delu tribuna mladih talentov, kakor napoveduje uredništvo v uvodni besedi. Uredništvo bo vložilo vse napore, da sruši obojate mlade pisce ob zvezi, zato bo skušalo najti stik z literarnimi krogi, družinami in MKUD na šolah ter z uredništvij sloških, razrednih ali lokalnih literarnih glasil. Revija obeta sestavke iz filma, gledališča, glasbe, filozofije, ter prevode sodobnih jugoslovanskih in svetovnih avtorjev. Posebna skrb bo posvečena slikarstvu. Z v prvem zvezku je opaziti, poleg megle, manj znanih in neznanih avtorjev tudi skrb uredništva, da bo po svojih močeh izprejeto svoj pisan in dokaj zahteven program.

Vsem prijateljem in znancem sporočamo žalostno vest, da nas je zapustil naš ljubljani mož, oče, brat in dedek

LEOPOLD BAEBLER

nadučitelj v pokoju

Pogreb bo v sredo, 10. oktobra ob 17 na mestno pokopališče v Radovljici.

Radovljica, Ljubljana, Wattwil, Trst, dne 8. oktobra 1956.

Zalujoči: žena Lejzka; otroci: Marjan, Leo in Dolores Nučič; brat Viktor; vnuki in vnučkinje ter ostalo sorodstvo.

Smrtno se je ponesrečil 7. oktobra 1956 član našega odbora

ANTON BREZAR

Vestnega sodelavca in vzornega tovariša bomo člani ohranili v najlepšem spominu.

AVTO-MOTO DRUŠTVO
SENCUR PRI KRANJU

Avto-moto zveza Slovenije sporoča vsem svojim organizacijam in članom žalostno vest, da se je dne 7. oktobra 1956 smrtno ponesrečil

ANTON BREZAR

član avto-moto društva v Senčurju

Pogreb bo dne 9. oktobra 1956 ob 16. uri v Senčurju pri Kranju.

Vzornega tovariša in aktivnega tekmovalca bomo ohranili v najlepšem spominu.

Ljubljana, 8. oktobra 1956.

AVTO-MOTO ZEVA SLOVENIJE

Za vedno nas je zapustil naš marljivi sodelavec in vzorni tovariš

LUDVIK PERNEL

šolski upravitelj v pokoju

Požrtvovalnega delavca in najboljšega tovariša bomo ohranili v trajnem spominu.

Pogreb dragega pokojnika bo v torek, 9. oktobra 1956 ob 16.30 iz Jožefove mrliške veže na Zalah.

ZAVOD ZA GLUHO MLADINO IN ZAVODNE
UČNE DELAVNICE V LJUBLJANI

Sporočamo žalostno vest, da nas je nenadoma zapustil sredi neumornega, vztrajnega in požrtvovalnega dela tovariš

ALEKSANDER ELSNER

direktor Komunalne banke 6, rezervni podpolkovnik JLA, odlikovan z Redom za hrabrost in Redom zasluge za narod

Na zadnji poti ga bomo spremili v sredo 10. oktobra 1956 ob 16. uri z Zalah iz Nikolajeve mrliške veže na pokopališče

Člani sindikalne podružnice bomo ohranili svojega dobrega in vestnega člana v trajnem spominu

SINDIKALNA PODRUŽNICA KOMUNALNE BANKE 6

Uprava Komunalne banke 60-KB-6 v Ljubljani sporoča žalostno vest, da je nenadoma dne 8. oktobra 1956 umrl tovariš

ALEKSANDER ELSNER

direktor, rezervni podpolkovnik JLA, odlikovan z Redom za hrabrost in z Redom zasluge za narod

Pogreb bo v sredo 10. oktobra 1956 ob 16. uri iz Nikolajeve mrliške veže na Zalah

Iskrenega, delavnega in požrtvovalnega direktorja bomo ohranili v trajnem spominu

UPRAVA KOMUNALNE BANKE 60-KB-6 V LJUBLJANI

DNEVNE NOVICE

Retrospektivna razstava del Franceta Kralja. Razstava je odprta v Moderni galeriji vsak dan od 10-18.

Obveščamo vsa podjetja in ustanove, da je vpisovanje v dopisne tečajne o osnovah knjigovodstva, višji stopnji knjigovodstva (za proizvodno stroko ali za trgovino in gostinstvo) in o osnovah gospodarskega poslovanja - do 15. oktobra. Zahtevajte brezplačne prospekte od Ljudske univerze v Ljubljani, Cankarjeva cesta 5-III.

Uprava za ceste LRS, tehnična sekcija Ljubljana, sporoča, da bo cesta II-328 Ljubljana-Litija od 9. oktobra do preklica zaprta za tranzitni promet zaradi popravila Sentjakobskega mostu. Obvoz je mogoč po cesti I. reda št. 10 do Crnuč in dalje po cesti III. reda št. 1252 do priključka v Sentjakobu ter obratno.

STOP! Nobenih nadomestkov več! FLEX se zopet dobi. FLEX čisti madeže in ne pušča roba okrog madeža.

Ce hočete enostavno, pa vendarle učinkovito nego kože, uporabljajte Teint Bell ROŽNO MLEKO. Vsebuje naravna hraniva, ki jih potrebuje tvoje teint.

KONCERTI

Samo še danes sprejema Slovenska filharmonija prijave za oranžni (reprezntni) abonma, in sicer od 10-13 in od 17-18.30. Prvi koncert za rumeni abonma z dirigentom Eleazarjem de Carvalho in pianistko Jocy de Oliveira iz Ria de Janeira bo v petek, dne 12. oktobra. Ponovitev koncerta bo v ponedeljek, dne 15. oktobra za oranžni abonma.

PREDAVANJA

Združenje rezervnih oficirjev Jugoslavije, podobor »24 talcev« vabi vse rezervne oficirje in podoficirje svojega področja na predavanje: »Pravila za nedeljsko večbo«, ki bo v sredo, dne 10. oktobra 1956 ob 17 v terenski dvorani v Zagrznikovi ulici 3. Zaradi važnosti predavanja udeležba obvezna. - Odbor.

Na pobudo Tehniške fakultete Univerze in Instituta za metalne konstrukcije v Ljubljani bo g. dr. Curt F. Kolbrunner iz Zürich, znani strokovnjak za področje jeklenih konstrukcij, v sredo, dne 10. oktobra imel v veliki predavalnici Oddelka za rudarstvo in metalurgijo, Aškerčeva ul. št. 32, prireditelj, dve predavanji, in sicer: 1. Sodobne jeklene konstrukcije visokih gradenj ob upoštevanju stabilizacijskih problemov; 2. Sodobne jeklene konstrukcije vodnih zgradb in gradnja jeklenih fundamentov za turbinske skupine. - Pričetek predavanj bo ob 9. - Vsako predavanje, ki bo spremljano z diapozitivi, bo trajalo eno uro in četrt v smiselnih četrturnih odmorih ter z okrog enurno diskusijo po koncu obeh predavanj. - Dr. Kolbrunner je med drugim tudi predsednik Evropske konvencije za jeklene konstrukcije. Njegovi predavanja bosta nedvomno mnogo doprinesla k reševanju problematike na področju jeklenih konstrukcij pri nas. Vabljeni vsi, ki jih zanima to področje!

VESTI IZ KRANJA

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE
Sreda, 10. oktobra ob 20: A. T. Linhart: »Ta veseli dan ali Matiček se ženi«. Premiera. Izven.
Petek, 12. oktobra ob 20: A. T. Linhart: »Ta veseli dan ali Matiček se ženi«. Izven.
Nedelja, 14. oktobra ob 18: A. T. Linhart: »Ta veseli dan ali Matiček se ženi«. Izven in za podelžje.

KINO

»STORŽIC«: Ameriški film: »Leteca vraga«. Predstave ob 18, 18 in 20. Zadnjikrat.
»TRIGLAV«: Premiera ameriškega barvnega filma: »Gog«. Predstava ob 19.30. V glavni vlogi Richard Egan, Constance Dowling.

Z BLEDA

KINO

Italijanski film »Burja«. V glavni vlogi Jean Gabin, Silvana Pampanini. Predstava ob 20.

Izžrebanci natečaja »Radioindustrije Zagreb«

Izžrebanci so bili naslednji:

1. nagrado, radijski sprejemnik »Tuskanec 56 M, dobi Ana Pantović, Pula, Vjekoslava Spincica 13.
 2. nagrado, radijski sprejemnik »Tuskanec 56 M, dobi Milošević Petar, Bijela, Boka Kotorska.
 3. nagrado, majhen radijski sprejemnik, dobi Jože Kos, Vojna pošta 5102-7, Karlovac.
 4. nagrado, majhen radijski sprejemnik, dobi Zdravko Ivanković, Mejlina, Vojna pošta 5096, Boka Kotorska.
 5. nagrado, električni gramofon, dobi Dušan Ribar, Vojna pošta 9115, Tuzla.
 6. nagrado, električni gramofon, dobi Ljubomir Slavković, Vojna pošta 2533 I, Slavonski Brod.
 7. nagrado, kompletno armaturo za fluorescenčno razsvetljavo, dobi Djuka Brkić, Osijek, Punaška 22.
 8. nagrado, kompletno armaturo za fluorescenčno razsvetljavo, dobi Srečko Mikulin, Hum 25 p. Kojško - Gorica.
 9. nagrado, kompletno armaturo za fluorescenčno razsvetljavo, dobi Bogdan Kenda, Slovenske Konjice, Maribor 11.
 10. nagrado, kompletno armaturo za fluorescenčno razsvetljavo, dobi Minka Bevc, Nova mesto, Parizanska 29.
- Organizator tega nagradnega natečaja »Radioindustrija Zagreb« v Zagrebu, Bukovačka cesta b. b., bo poslala nagrade brezplačno na naslove navedenih izžrebancev.

GLEDALIŠČA

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE

DRAMA
Sobota, 13. oktobra ob 20: Cankar: »Pohujšanje v dolini Sentforjanski«. Premiera. Izven.

Otvoritev jubilejne Linhartove dramske sezone 1956-57.

Nedelja, 14. oktobra ob 20: Cankar: »Pohujšanje v dolini Sentforjanski«. Izven in za podelžje.

V soboto, 13. oktobra, bo Drama SNG začela jubilejno Linhartovo sezono s premiero Cankarjeve farse »Pohujšanje v dolini Sentforjanski«.

Režiser nove uprizoritve »Pohujšanja« je inž. arh. Viktor Molka, ki je obenem tudi scenograf, kostumsko jo je opremila Aлена Barti-Serša, a glasbo je prispeval Marjan Vodopivec. Petra igra Andrej Kurent, Jasento na premieri Duša Počkajeva, a na reprizi Nedeljka Kacinova k. g. Zlodeja Vladimir Skrbinšek, župana Stane Potokar, županja Milla Kačičeva, darcarja Maks Furijan, darcarko Vida Juvanova, ekspeditorico Ivanka Mežanova, učitelja Sviligoja Branko Miklavc, notarja Jože Zupan, ščecunarja Jurij Souček, ščecunarko Elvira Kraljeva, cerkovnika Janez Rohatec, debileza človeka Bert Sotlar, popotnika Drago Makuc.

OPERA

Torek, 9. oktobra: Zaprt.

Sreda, 10. oktobra ob 20: Wolf-Ferrari: »Stirje grobljanje«. Zaključena predstava za TSS.

Cetrek, 11. oktobra ob 19.30: Rossini: »Seviljski brivci«. Abonma B.

SENTJAKOBKO GLEDALIŠČE Ljubljana, Mestni dom

Vpisovanje abonmajla je dnevno v pisarni gledališča v Mestnem domu od 10-12 in od 16-18. Abonma se lahko naroči tudi po telefonu na št. 33-850.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE Marionete

Levstikov (Sentjakobski) trg 2

Sreda, 10. oktobra ob 19: Generalika. Cetrek, 11. oktobra ob 17: F. Bevk: »Lenuh Poležu«. Premiera.

Otvoritev sezone.

Sobota, 13. oktobra ob 17: F. Bevk: »Lenuh Poležu«.

ob 15: F. Bevk: »Lenuh Poležu«. Prodaja vstopnic za vse predstave od srede dalje od 10-12 v upravi, Resljeva cesta 28, telefon 32-020 in pol ure pred vsako predstavo pri gledališki blagajni.

IZ ZALCA

KINO
Amer. film: »Ljubezen s tujcem«.

VESTI IZ TRBOVELJ

KINO
»SVOBODA-TRBOVLJE II.«: Ameriški film: »Tarzan brani džunglo«.

IZ MURSKÉ SÓBOTE

KINO
»PARK«: Francoski barvni film: »V vrtincu Himalajec«.

Z IESENIC IN OKOLICE

Zdravniško dežurno službo ima dr. Stanka Rosenstein, Javorniška pot.

Umrl nam je naš dobi mož, oče, starši oče, brat, tast in svak

ALEKSANDER ELSNER

direktor podružnice Komunalne banke Ljubljana 60-KB-6 rez. podpolkovnik JLA itd.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v sredo, 10. oktobra 1956 ob 16. uri iz Nikolajeve mrliške veže na Zalah. Prosimo tihega sožalja.

Medno, Ljubljana, Sarajevo 8. oktobra 1956.

Zalujoče rodbine: Elsnerjeve, Pestotnik in Vrhunec.

Nenadoma je preminil

ALEKSANDER ELSNER

direktor Komunalne banke 60-KB-6 Ljubljana, rez. podpolkovnik JLA, odlikovanec z Redom hrabrosti in Redom zasluge za narod

Pogreb bo v sredo 10. oktobra 1956 ob 16. uri iz Nikolajeve mrliške veže na pokopališče Zale

Dragega tovariša in dobrega sodelavca bomo ohranili v trajnem spominu

UPRAVNI ODBOR IN UPRAVA KOMUNALNE BANKE LJUBLJANA

KINO »UNION«

Ameriški barvni film

Velika noč Casarove

Tednik: Filmske novosti 39. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 matineja istega filma. - V glavni vlogi Bob Hope in Joan Fontane. Film je na sporedu do 13. oktobra.

KINO »SLOGA«

Ameriški barvni film

»IZOGIBAJ SE DIABLA«

Tednik. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 matineja istega filma.

KINO »KOMUNA«: Ameriški barvni film: »Dva tedna ljubezni«. Tednik: Filmske novosti št. 39. Predstave ob 15, 17, 19 in 21.

KINO »VIČ«: Ameriški film: »Mali begunec«. Brez tednika. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi Richie Andrusco.

Prodaja vstopnic v obeh kinematografih od 9.30-11 in od 14 dalje.

KINO »SOČA«: Mehški film: »Zadnja želja«. Predstave ob 16, 18 in 20. - V glavni vlogi Louis Aguilera in in Antonio Badu. Prodaja vstopnic samo od 14 dalje.

MLADINSKI KINO LM, Kotnikova 8: Revija mladinskih filmov:

9. oktobra: sovjetski film: »Dva kapitana«; predfilm: »Na peščenih sipinah in Tanganika«; ob 10: VI. gimnazija; ob 14 in 17 v prosti prodaji za mladino od 9. do 14. leta; ob 20 za odrasle. - Prodaja vstopnic za predstave ob 14, 17 in 20 ure pred vsako predstavo. - Cene za mladino 10 din, za odrasle 40 din. Jutri, 10. oktobra, bo na sporedu

KINO »TRIGLAV«

Ameriški film

Pago Pago začarani otok

V glavni vlogi John Hall, Victor McLaglen in Frances Farmer. - Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

slovenski film: »Kekec«. Vstopnica za jutrišnje predstave bodo v prosti prodaji.

KINO »LITOSTROJ«: Mehški film: »Mehika v posneti«. Tednik: Filmske novosti št. 34. Predstavi ob 16 in 20. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave.

KINO »ŠIŠKA«

Francoski barvni film

ALI BABA in 40 razbojnikov

V glavni vlogi Fernandel. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14 dalje.

MARBORSKE VESTI

DEŽURNA LEKARNA

Torek, dne 9. oktobra: lekarna »Mejse«, Meljska cesta 2.

Sreda, dne 10. oktobra: lekarna »Planinka«, Glavni trg 20.

KINO

PARTIZAN: Ameriški barvni film: »Rapsodija«.

UDARNIK: Amer. film Kile divljine.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE

Torek, 9. oktobra ob 19.30: Shakespeare: »Ukročena trgoglavka«. Red LMS-1.

Sreda, 10. oktobra ob 19.30: Shakespeare: »Ukročena trgoglavka«. Red Sreda in izven.

Umetnostna galerija. Razstava risb, akvarelov in plastike Gabrijela Kolbica. Razstava je odprta dnevno od 9-17 do 14. oktobra.

CELJSKE VESTI

CELJSKO GLEDALIŠČE

Torek, 9. oktobra. ob 15.30: Sofoklej: »Antigona«. III. srednješol. abonma.

Sreda, 10. oktobra ob 16: Cehov: »Stare ruske šale«. - II. srednješolski abonma.

Cetrek, 11. oktobra ob 19.30: Cehov: »Stare ruske šale«. Gostovanje v Vojniku.

Sobota, 13. oktobra ob 15.30 in 20: Eliot: »Osební tajnik«. Gostovanje v Zagrebu.

KINO

»UNION«: Ameriški film: »Marija Walewska«. Predstavi ob 18 in 20.

»METROPOL«: Angleški film: »Zena na ladji«. Predstavi ob 18 in 20.

RADIO LJUBLJANA

Spored za torek, 9. oktobra

5.00-7.00 Dobro jutro, dragi poslušalci! (pester glasbeni spored) - vmes od 6.30-6.40 Reklame - 7.10-8.00 Zabayni zvoki - vmes od 7.20-7.25 Naš jedilnik - 8.00 Odlomki iz operet - 8.30 Radijski roman: William Woods: Manuela - IX. - 8.50 Za dobro voljo igrajo kvintet Avenisk in Veseli godci - 19.15 Garcia Lorca - poet in dramatik - 9.45 Dopoldanski koncert - 10.30 Jezikovni pogovori (ponovitev) - 10.45 Melodije za razvedrilo - 11.15 Za dom in ženo - 11.30 Dopoldanski operni spored - 12.00 Slovenske narodne v prireditvi E. Adamiča in Oskarja Deva - 12.30 Za kmečke gospodinje: ing. Jože Spanring: Kisanje zelja in druge zelenjave - 12.40 Johannes Brahms: Madžarski plesi - 13.15 Zabavna glasba - 13.30 Od arije do arije - 14.20 Zanimivosti iz znanosti in tehnike - 14.45 Zeleni ste - poslušajte! - 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame - 15.40 Tečaj francoskega jezika - 23. lekcija - 15.55 Tečaj angleškega jezika - 22. lekcija - 16.10 Popoldanski simfonični koncert - 17.10 Zabavna in pesna glasba - 18.00 Sportni tednik - 18.30 Iz solistične glasbe slovenskih skladateljev - 19.00 Radijski dnevnik - 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame - 20.00 Domače aktualnosti - 20.10 Poje zbor »Fr. Prešeren« iz Kranjske p. v. Petra Liparja - 20.30 Radijska igra: Fischer: »Večno breme« - 21.15 Igrajo veliki zabavni orkestri - 22.15-23.00 Iz komornih del jugoslovanskih skladateljev - 22.15-23.00 UKV program: Pesna glasba

DROBNI OGLASI

SOFERJA-MEHANIKA za tovorni avto »Fiat« tipa 626, sprejme takoj v službo Splošno gradbeno podjetje »Sava«, Jesenice. Nudimo samsko stanovanje, plača po tarifnem pravilniku. Nastop službe s 1. novembrom 1956. J 145 z MOSKE IN ZENSKE sprejemno za sprevodniško službo. Pogoj: najmanj 8 razredov osnovne šole, stanovanje v Ljubljani, moški vojaščne prosti. - Sprejemno tudi soferje C in D kategorije, visokokvalificirane mehanike in delavce za delavnice. Plača po tarifnem pravilniku. Zglasiti se v upravi ECZ, remiza. 378 z AVTOPLASCE in zračnice vseh dimenzij, kolesne plašče, obutev iz gumija, termotorje itd. vam najhitreje popravi vulkanizerska delavnica »Vulkan«, Ljubljana, Zaloška cesta 20. Po vzorcih izdelata tudi razna gumijasta tesnila in vložke. POUČUJEM angleščino, nemščino in klavir. Naslov v upravi LP. 3661 r

Najbolj obiskana muzejska ustanova v Jugoslaviji MUZEJ NA KALEMEGDANU

Vojni muzej v Beogradu zavzema eno prvih mest po skupnem številu obiskovalcev, saj ga je samo po osebovodi obiskalo nad milijon ljudi. Ta muzej pa je na prvem mestu tudi po številu obiskov državljanov in drugih uglednih osebnosti, ki so prišle v zadnjih desetih letih v našo državo. Nasploh je mogoče reči, da je le redki turisti ali popotnik, ki pride na Kalemegdan, pa si ne bi ogledal številnih razstavljenih predmetov v dveh zgradbah pod monumentalnim spomenikom »Zmagovalcu«.

PETDESETLETNI JUBILEJ
Uradno so odprli Vojni muzej v Beogradu leta 1904. Torej je leta 1954 proslavil petdesetletnico obstoja. Vendar pa je bil ta pomembni muzej ustanovljen že mnogo prej. V nekem uradnem vojnem časopisu iz leta 1877 je bilo natisnjeno vabilo vsem poveljstvom in vojnim starešinstvom, aktivnim in rezervnim častnikom ter bivšim poveljnikom narodne vojske, naj pošljejo vse vojne zastave upravniku Vojnega muzeja v Beogradu z vsemi potrebnimi podatki, pojasnili in drugimi dokumenti.

Kako je bil muzej že pred uradno otvoritvijo leta 1904 opremljen, je zapisal reporter »Glas Crnogoraca«, ki ga je obiskal. Navdušeno je opisal, kaj vse je mogoče videti v njem. Pri tem navaja med drugim dve kovani topovski cevi iz prve srbske vstaje, popolne zbirke orožja Stanoja Glavaša, Vase Carapića, Stojana Čučića in drugih junakov iz prve vstaje ter vrsto noš in uniform, med njimi tudi obleko znamenitega Hajduka Veljka.

DVAKRAT OROPAN
Muzej bi bil lahko mnogo bogatejši, kakor je, ko bi ne bil v dveh minulih vojnah dvakrat

v proslavo letošnje vinske trgatve so pripravili v švicarskem kraju Neuenburg velik sprevod, ki se je spremenil v nekak »vinski karneval«, saj na njem ni manjkalo raznih komičnih figur. Med drugim so vozili po cesti tudi »nevesto in ženina letošnjega leta« filmsko igralko Grace Kelly in monaškega kneza Rainerja, kot kaže naša slika

popsem oropan. Med prvo svetovno vojno so leta 1915 evakuirali muzejske predmete vse do Stalaca, kjer so jih zažgali Avstrijci. Mnogo gradiva je tedaj izgubilo, del pa so ga poslali v Budimpešto, da bi ga razstavili v tamošnjem Vojnem muzeju. Po vojni so to gradivo Madžari vrnili.

Da bi si muzej opomogel od tega ropanja, je moralo preteči skoraj petnajst let. Dokončno so ga obnovili šele leta 1934. Toda že po desetih letih je doživel drugi, še večji rop v drugi svetovni vojni. Nemci so med okupacijo in ob umiku iz Beograda odnesli ali uničili predmete v skupni vrednosti 280 milijonov dinarjev. Tako so odnesli zbirke orožja družin Petrović-Njegoš, Obrenović, Karadžordje, Skenderbeg in drugih.

Po vojni so muzej uredili v dveh letih. Od druge obnovitve muzeja pa do danes so se zbirke znatno povečale, tako da zdaj štejejo v celoti okoli 9357 zgodovinskih predmetov. Če bi hoteli vse te predmete razstaviti, bi moral imeti muzej trikrat več prostora, kakor ga ima sedaj v dveh razmeroma velikih poslopijih. Posebno bogata je zbirka, ki pripoveduje o nastanku Jugoslovanske ljudske armade. Drugi oddelek prikazuje vojno zgodovino narodov Jugoslavije, tretji pa oborožitev in vojaško tehniko, skratka zgodovino oborožitve vse od predzgodovinskih časov.

Vse muzejske zbirke se večajo iz dneva v dan, bodisi da odkupujejo posamezne zgodovinske predmete, bodisi da jih znanstvene skupine same najdejo na terenu.

BEOGRAD NI EDINI

Po svetu je še devet mest z istim imenom

Italijani so zelo ponosni na svoj Rim kot edinstveno, »večno« mesto! Vendar pa je neki italijanski zemljepisec našel, da je na svetu še 17 drugih mest, ki se prav tako imenujejo Rim.

V tej zvezi tudi Beograda ni treba biti sram pred Rimom, Beogradov je namreč na svetu devet. V sami Jugoslaviji je še pet krajev, ki nosijo isto ime, čeprav gre pri nekaterih za čakavsko obliko Biograd, kar pa je v resnici eno in isto. Med njimi je bil Biograd na Moru prav tako prestolnica, toda hrvatskih kraljev, pred mnogimi stoletji.

Druga dva Biograda nista mesti, marveč navadni vasi v Crni gori. Skupno je torej v Jugoslaviji kar šest Beogradov. K temu številu je treba seveda prišteti naselje med Gornjim Milanovcem in Kragujevcem, ki se imenuje Mali Beograd, in pa Novi Beograd.

Kakor Rim ima tudi Beograd v »belem svetu« več soimenjakov. Na Madžarskem je mesto, ki se imenuje Stoni Beograd. V Ukrajini je znano mesto Bjelgorod, okoli katerega so bile v drugi svetovni vojni hude bitke. Vendar pa s tem spisek vseh Beogradov še ni dokončen. V Besarabiji

Največji meteorski krater

Skupina geologov vlade kanadske pokrajine Saskatchewan zdaj proučuje velikanski meteorski krater, ki bi utegnil biti največji na svetu. Vdrtina je po premeru trikrat večja od največjega doslej znanega meteorskega kraterja. Premer tega velikanskega kraterja znaša natančno 10 kilometrov, leži pa na področju severnega Saskatchewanja v globokem zalivu Irvasevoga jezera okoli 400 kilometrov severovzhodno od Prince Alberta. Strokovnjakom doslej še ni uspelo ugotoviti njegove globine.

so nekdanji izseljenci iz Vojvodine in Srbije ustanovili »Novo Srbijo« in v tej Novi Srbiji tudi vas Beograd. — Torej na svetu jugoslovansko glavno mesto ni edini Beograd, marveč jih je skupno nič več in nič manj kakor devet.

Gornji posnetek nazorno prikazuje zaporedje, po katerem narašča število prebivalstva na našem planetu po letu 1900, ko je živelo na zemlji dobro poldrugo milijardo prebivalcev. Zdaj je na svetu 2,4 milijarde ljudi. Če se bo obdržal sedanjí tempo prirastka, se bo približalo to število čez tri četrt stoletja petim milijardam

KNUT LARSEN

Moj sosed je bil pred kratkim na lovu. Pravzaprav nima ne puške ne lovskega dovoljenja — tudi če bi imel oboje, bi si ne znal pomagati, saj ni niti nedeljski lovec — pa se je ves vesel vrnil domov z odraslo divjo raco v rokah. To smo gledali, ko smo se zbrali na dvorišču! Sosed pa je pripovedoval: »Verjemite mi ali ne, res pa je, da se mi je primerilo, kar vam bom zdajle povedal.« In se je razgovoril: kot po navadi se je odpravil na popoldanski sprehod ob jezerski obali. S seboj je vzel hišnega psa čuvaja. Muli mu je ime, velik je in črn, čevljarjeva žena na dvorišču pa je rekla, da je bil njegov praded čistokrvni... No, ne spominam se, kako je rekla. Jezero je zamrznilo, sosed je počasi stopal ob bregu, Mulija

Globinska bolezen

Podvodni lov postaja v svetu bolj in bolj priljubljen in množičen. V zahodnih deželah so že odprli več šol, v katerih si bodoči podvodni lovci pridobivajo osnovno znanje in prve izkušnje, potrebne za »potovanje na dno morja«.

V vseh teh šolah so prišli do zelo zanimivega spoznanja, da se ženske mnogo laže prilagode »podvodnim življenjskim razmeram«. Moški so pod vodo zelo nespretni in se tudi po tritedenski šoli še ne počutijo prijetno.

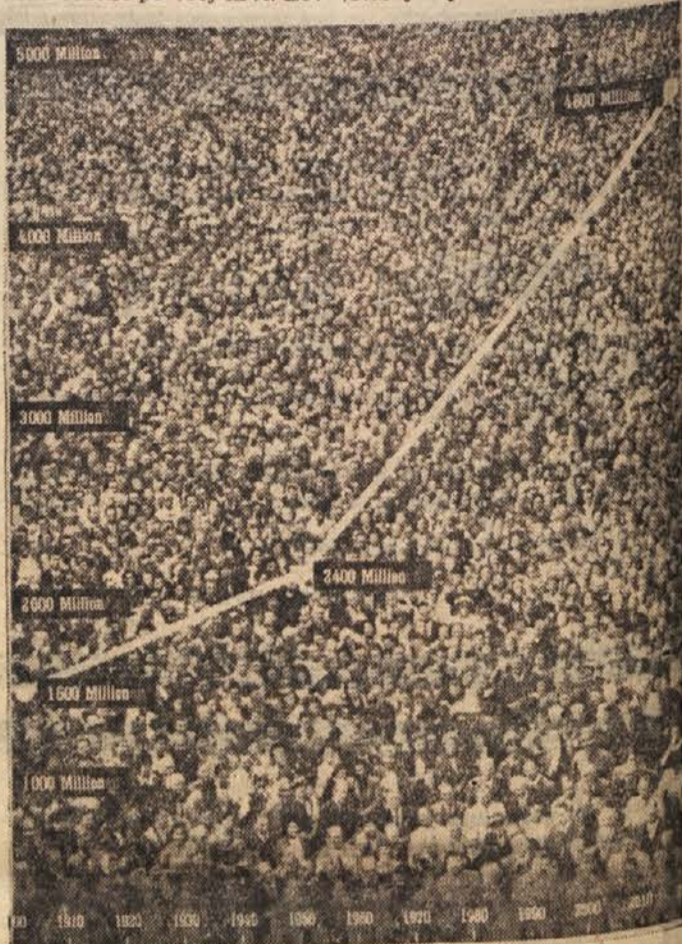
Gojence teh šol predvsem opozarjajo na nevarnosti, ki groze podvodnim lovcem v večjih globinah. Ena največjih nevarnosti podvodnega lova je neke vrste pijanost, ki se večkrat pojavja pri človeku, če se spusti v globino nad 30 metrov. To »globinsko bolezen« povzroča dušik, ki se zaradi velikega vodnega pritiska razširi po vsej krvi. Lov-

ca dušik tako omami, da ga zapusti spomin. Večkrat začne plešati, si sname zaščitno masko in se tako seveda zaduši.

Se večja nevarnost grozi lovcu v globinah nad 40 metrov. Ko ga obdaja brezkončen modrikast prostor in še ni dospel do dna, prav lahko izgubi orientacijo. Tako ne ve, kaj je zgoraj, kaj je spodaj, kaj je levo, kaj desno. Začne se brezkončne blodnje, ki potapljača lahko privedejo v take globine, da odpovedo potapljaški aparati.

Orhonska abeceda

Orhonska abeceda so pismenke na orhonskih spomenikih, imenovanih po mongolski reki Orhon. Uporabljali so jih severni Turki, katerih cesarstvo je razpadlo leta 774. Orhonski zapiski so najstarejši spomenik turškega jezika.

Divja raca

pa je zaneslo na jezero, kjer je štrlelo iz ledu trstičje. Pes je vohljal tam okoli — sosed je zadrževal, da prav gotovo ne za divjačino, saj nima šolanega nosu — iznenada pa je zletela iz ločja divja raca in se pognala od brega. Muli je presenečen stmel navzgor za njo, trenutek kasneje pa se je pognala za prvo še druga, ki Mulijsa prav gotovo ni opazila, zakaj zaprhutala se je psu naravnost v gobec. Muli bi ne bil pes, če ne bi popadel, no in bilo je po raci, po lepi, mastni divji raci.

»Jaz bi rada tole modro peresce!« — »Jaz pa tole!« — »In jaz tole!« so se oglašali sosedje na dvorišču. Pa so lepi divji raci populili najlepše perje, še preden jo je soseda dala v krop. »Seveda jo bomo pojedli,« so

se sosedu zasvetile oči. »Otroci, racijo pečenko bomo imeli!« Zene so stekle po kuharske bukve. »Po ribah bo zaudarjala«, sem rekel. »Kako to ves?« je bil sosed užaljen. — »Ribe je jedla, pa bo zaudarjala po njih.«

»V mleko jo je treba položiti za štiriindvajset ur,« je povedala prva gosposinja, ki se je pokazala s kuharsko knjigo na dvorišču.

»Poprej jo je treba oskubiti,« je rekla druga. »Kdo ve?« je rekel sosed.

»Morda pa ji je treba sleti kožo,« je dodal čevljar in pljunil v krog ljudi okoli divje race, ki je ležala na kamniti klopi.

»Mar jo je zares treba pečiti? Uboga žival! Glejte, kako se ji svetlika tudi kratko perje,« je rekla lovčeva žena.

»Pravzaprav niti ni bila ustreljena,« je povedala moja žena. »Pes jo je ugriznil, morda je meso zastrupljeno.«

»Kje neki!« sem rekel jaz. »Potem bi ne jedli divjadi, ki jo ranjeno pobijejo lovski psi in prinesejo k lovcem.«

»No, prav,« je rekel sosed. »kdo jo bo skubel?« Nič se ni javil.

Naslednjega dopoldneva smo se spet zbrali na dvorišču, da bi se pogovorili o divji raci, medtem pa smo se razdelili v dvoje taborov. Eni so zahtevali, naj bi jo oskubili, drugi pa, da bi jo potegnili kožuh čez glavo kot zajcu. Nismo se mogli sporazumeti.

Spet sta minila dva dneva, razkol med taboroma se je ostril. Sosed je rekel, da je treba raco nadevati z jabolki, pa so se mu drugi brž postavili po robu, češ tako se dela z domačo, ne pa z divjo raco...

Minil je teden. Zene so bile na tihem sploh proti temu, da bi raco pojedli, zakaj dopoldanski sestanki zaradi nje so bili zanimivi. Nazadnje je prevladalo njihovo mnenje, da to sploh ni prava divjad, ker ni bila ustreljena, marveč je poginila pri prometni nesreči in je torej žrtev, ne pa pečenka.

Spet je minilo pet dni. Včeraj smo divjo raco pokopali...

Drobne ZANIMIVOSTI

REKORDNA VOZNJA S TAKSIJEM

Na poti iz Afganistana v Anglijo se je neki Robert Gray ustavil v Rimu, kjer je naročil taksi. Sofer se je zelo začudil, ko je zvedel od Graya in njegove družine, da jih je treba odpeljati v Anglijo. Ko se je taksi ustavil v Durhamu na Angleskem, je znašal račun 3600 funtov šterlingov.

ZEJNI SVET

Predstavniki borcev proti alkoholizmu, ki so se nedavno sestali v Carigradu, so ugotovili, da se razen v Italiji in Indiji troši povsod mnogo več alkoholnih pijač kot kdajkoli prej. Glavna »spodbudnica« alkoholizma je Francija, za njo pa Združene države. Francozi so povečali potrošnjo alkoholnih pijač v svojih azijskih kolonijah na ta način, da prodajajo na teh področjih vino in konjak po izredno nizkih cenah. Američani so v zadnjih trinajstih letih povečali potrošnjo alkoholnih pijač za 44 odstotkov. Samo piva so popili lani 43 litrov na osebo več kot leta 1934.

SESTANEK CRNSKIH UMETNIKOV

Te dni je bil v Parizu kongres crnskih pisateljev in umetnikov. V svoji resoluciji so pozvali vse intelektualce sveta, naj jim pomagajo pri boju za pravice človeka ne glede na barvo polti.

PRVI »EVROPSKI NOSOROG«

Te dni se je zgodilo v bazelskem živalskem vrtu nekaj neobičajnega: nosoroginja je skotila 60 kg težkega miadča. Doslej se še ni zgodilo, da bi se nosorogi razmnoževali v živalskem vrtu. Mali bazelski nosorog je edini živi nosorog na svetu, ki ni videl afriške domovine.

V SINJIH GLOBINAH

VIKTOR PIŠE: GRAD DRAGO RIŠE: ROTVIK

118—119.

»Odkritje!« se je posmehoval nagovorjeni. »Koliko pa je bilo vredno tvoje odkritje, dokler nisem jaz kupil vse te vražje drage opreme? Nič! Samo tisto vidiš, kar sem zaslužil, izdatkov pa ne...« — »Pusti ga!« se je vmešal drugi, ki je bil vstal od mize in stopil k bližnji omari. Iz nje je vzel jekleno skatlo, iz katere je potegnili pet zavitkov bankovcev in jih vrgel na mizo. Oni jih je preštel in jih molče spravil v žep. Nato je vstal in zapustil salon.

120.

»Jutri bo imel v zavojčku namesto modre galice pobarvan sladkor. Hobotnice se za sladkor ne bodo menile in bodo ostale v zgradbi, on pa bo mislil, da jih ni. Spustil se bo v zgradbo in za vedno ostal v njej.« Prvi je pomišljal. »Tista dva, ki bosta šla z njim, mu lahko pomagata in ga rešita,« je pripomnil. »Ne bosta mu mogla pomagati,« je prepričano odgovoril njegov pajdaš. »Razen tega se mu še nikdar nista upala slediti v notranjost ruševin.«